

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
SEGÉDSZERKESZTŐ:
WOHLMUTH ERNŐ
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség úján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

A keresztény világnézet iskolája.

Vasárnap Győrött három kulturintézmény kapuja nyílt meg. Elkészült az új szeminárium, a 100 növendékre kibővített középiskolai internátus és az ujonnan szervezett tanítóképző-internátus és tápintézet. Olyan országban, hol a garasokkal mindig zsugoriskodnak az emberek, mikor a kulturáért kell áldozatot hozni, a falusi kupaktanácstól az országházig, bizony nagy, országos esemény ez. Minden kultur-ember örömmel és hálával tekintett vasárnap Győr városa felé. Ép ésszel senki sem csodálkozott azon, hogy a magyar kulturának legelső hivatott vezére: gróf Zichy János vállás- és közoktatásügyi miniszter is résztvevett ezen a ritka kulturünnepen.

Mondom: ép ésszel ezen senki meg nem ütközött addig, de csakis addig, amíg beszédéről nem értesült a «magyar» sajtó. Ekkor már eszüket veszítették a «Világ»-tól a «Nap»-ig. Pedig a miniszter beszédében a radikalizmusnak halvány árnyéka sincs, nem testvérharcot ment szítani, hanem a békének legszelidebb húrjait pengette. Vagy talán a keresztény Magyarországon csak egy megbocsáthatatlan súlyos bűne lehet a vallásügyi miniszternek: a keresztény világnézet megerősítése az iskolában? Mert mit is mondott a miniszter:

«A magam részéről azt óhajtom, hogy ez az új, nagyszerű intézmény fejlődjék, virágozzék, sőt gyümölcsöket is hozzon. Hogy az ifjú nemzedéket ne csak hitében tartsa meg, ne csak nevelje szívében a szeretetet, az élő szeretetet, mely nemcsak theoretikus, hanem gyakorlati gyümölcsöket is terem, hanem a komoly tudománynak, mely korunk világító fáklyája és vezetője legyen, mert a nagy harcok, a jövő küzdelmek nem folynak a hitnek, hanem a tudásnak a mezején és én azt kívánom, hogy ebben a küzdelemben is Krisztus szelleme, a keresztény világnézet legyen a győztes. Meg vagyok győződve arról, hogy csakis erkölcsi alapon, a tekintély és engedelmesség elveinek fölhasználásával lehet

komolyan nevelni. Fölfogták gondolatát az intézet alapítói és létrehoztak olyan intézményt, melynek hivatása ezt a szellemet ápolni, ebben nevelni az ifjúságot. Ezzel rendkívüli szolgálót tettek az államnak, igazi államföntartó tevékenységet fejtenek ki. Ezt nekünk, a magyar kormánynak is el kell ismerni. En pedig teszem ezt annál is nagyobb örömmel, mert mindenkor barátja voltam és vagyok az internátusoknak, mert tudom jól, hogy nemcsak tanítani, hanem nevelni is kell, a szívet, lelket kiművelni, mert a valódi érték a szív. A szeretetet akarjuk az ifjúságban kifejtetni, a tekintély iránt való tiszteletet és az engedelmességet. Tanuljon meg az ifjú engedelmeskedni, hogy parancsolni tudjon és tekintélyt tisztelni, hogy ő is tekintélyt kifejtteni tudjon. Ezzel a programmal működik eme intézmény és ezért akarom én támogatni és fogom, míg ilyen alapon marad. Én a felekezeti alapra fektetett internátusokban nem látok partikularizmust, mert a keresztény eszme mozgatja, mely univerzális. A szeretet, mely mindent átölel, aranyozza be ezt az intézményt a maga ragyogásával és addig fogom támogatni, míg ebben az értelemben uralkodik benne Krisztus szelleme.»

Olyan mélyreható pedagógiai axiomákat mondott el a miniszter e néhány mondatban, hogy érdemes volna tollhegyre venni külön-külön is. Mégis azt láttuk, hogy feneketlen gyűlölet hangján harsogtak azért, mert a vállás- és közoktatásügyi miniszter a mindent átölelő keresztény szeretetről beszélt, és ezen keresztény világnézet győzelmét óhajként ki is fejezte. Igazán érthetlenné válik ez a «magyar» sajtó a magyar ember előtt. Mikor a minden hájjal megkent uzsorás gyujtogatónak: Zuckernek bűnhődéséről van szó, rátamadnak a kötelességét teljesítő nyomozó közegre. Nem a magyar hírt, nevet, becsületet sárba tiprót, hanem az igazságot keresőt itélik el. Nekünk, magyar tanítóknak, kik folyton pszichológiai vizsgálatokkal vagyunk elfoglalva, mint népnevelőknek erre is ki kell terjesztenünk a figyelmünket. A birói karban akad olyan, aki

azt tartja, «hogy az embereknek nem lehet mindaddig himni, míg szavaikat hókusz-pókuszokkal kísérik, vajjon még ma is bárkinek himni kell, ha kezét szívére teszi és szemét az égre emeli?» Az eskü szentségéről így nyilatkozott egy bíró, nemde szeretteim, másnap fölkoncolták a lapok hasábjain a «magyar» újságírók? Dehogy. Aki a királyi esküt, a házassági, a honpolgári esküt így lesajnálta, durván kipellengerezte, vagy magasztalta a «magyar» sajtó, vagy legjobb esetben hallgatott róla. Most pedig csodálatos műfölkaborodással zúdulnak a vallásminiszter ellen, hogy vallásról, szeretetről szólam merészelt. Akik a bünt nemcsak hogy palástolják, de magasztalják is, azok, akik a felekezeti békétlenség üszkét napnap után hajigálják a társadalomban, azok, akik a Zucker-ügyekkel szítják az antiszemitizmust a mi türelmes és békeszerető népünkben, azok rögtön sárt emelnek, ha az erény diadaláért mer valaki szót emelni, pláne, ha a vallás- és közoktatásügyi miniszter olyan hallatlan mondásokra ragadtatja magát, hogy ő is azt kívánja, hogy a katolikus pénzen épült, fönntartott iskolákban az ifjú nemzedéket Krisztus szellemében neveljék; sőt mindent átölelő szeretetről és nem gyűlöletről, mint is lehet még szóokolni ebben a szegény országban.

Ugyanaz a sajtó, amely fanatikus dühvel rontott a keresztény gondolkodású protestáns német császárnak, mert az Isten nevét ki merete ejteni, örömmámorban áradozik azon, hogy a római polgármester: Náthán, milyen «szókimondó», mert tudatlanságával a csalhatatlanság dogmáját arcátlanul a babonával vonta párhuzamba. Megújta a magyar közvélemény jericho-i harsonáját a német szövetség ellen, mert ott a centrum a boldogság és a nemzeti nagyság felé vitte a népet; és követeli pöfeszkedően a francia szövetséget, hol az egyházablók gyalázatos munkája tönkretette az országot. Akit az Isten nem vert meg meg teljes vaksággal, az láthatja, hogyan ítél a «magyar» sajtó, kiket emel és kiket sujt. *De nem elég csak itélni, hanem cselekedni is kell!* És itt elsősorban a tanítóságra vár azon föladat, hogy irányítsák a nép gondolkodását, közéleti tevékenységét.

A tanítóság bizonyára felekezetkülönbség nélkül szeretettel emlékezik meg azon vezéréről, kít a méltatlan támadások özöne ért csak azért, mert azt óhajtja, hogy a jövő nemzedéket jobban neveljék, szeretetet csöpögtessenek a szívekbe, olyan keresztény szeretetet, mely arra tanít: szeresd felebarátodat, mint önönmagadat. Ezért az őszinte elismerés és hála zászlaját meg nem hajtani, az több a rosszmájúságnál. De ez figyelmeztessen arra is, hogy a «magyar» közvélemény irányítása illetektelen kezekben van. Ezen pedig legelsősorban a tanítóságnak van alkalmja változtatni, sőt ezen változtatni elsőrendű népnevelői kötelességünk.

A tanítóságnak föl kell emelni tiltakozó szavát, hogy ne váljék rendszerré sárral dobálni azokat, akik a keresztény világnézet meghonosodásáért küzdenek ott, ahol az országnak még igen nagy többsége keresztény.

Nekünk, kik gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi minisztert régtől fogva vezérünk-ként tiszteljük, nem tűnt fel e beszéd különösebben, mint akár az egri, akár másutt tartott beszéde. Mindig nyiltan és bátran a keresztény világnézet hajnokaként mutatkozott ő be. Csöppet sem csodálkozunk azon bárdolatlan támadáson, melyben részesült. Ámde mi is talpon leszünk. Most elsősorban is a katolikus tanítóság tízenhatezer főnyi tábora azt jelzi, hogy vezéréhez kitartóan és hiven ragaszkodik. Irányító eszméit hálával fogadja és követi. *Urbányi József.*

Beíraskor...

Minden kultúrállam tekintete ilyentájt az iskolái felé fordul. És várja a termést. Az ember-szüret ideje ez. Az iskolák összessége a nagy kád, melybe az arravaló fürtöket rakják, amelyekből aztán különféle borok lesznek, a tokajitól le a csingerig; vagy ecet, melytől a többi megsavanyodnék, színet, ízét vesztené, ha el nem különítik...

De ez későbbi processzus, most még csak a termést vizsgáljuk a maga egészében, nem annak eredményét — a kidolgozás után.

És ez az eredmény teljesen megnyugtató.

A rendszeresített magyar közoktatásügy fiatal még, de a magyar kultúra régi. Mint a régi jó vászon, meg a szőlő...

Tanú rá a XVI. századból fönmaradt iskolába hívogató dal:

— Szent Gergely doktornak
Hírös tanítónak
Az ő napján
Régi szokás szerén,
Mennyenk Isten szerén
Oskolába!...

Régi szokás szerén... Bizony régiék a mi iskoláink, ha az új köntös miatti ifjaknak látszanak is. De vajjon javított-e rajtuk a finom német köntös? És javít-e, ha megint másba bújtatják azok, kik mindig a külföldről való tanokat tartják tökéletesebbnek a mi évszázados hagyományainknál?

Erre majd szüret után felelhetünk... De nem lesz-e késő?

Most csak rakjuk be szépen az embertermést. Mintha könnyebben menne az idén. Megszűnt valami csunya osztályozás. Még az is beiratkozhatik, ki az utolsó falat kenyérgéjét tegnap este ette meg. Szégyenkezés nélkül... És nem hivalkodhatik a talléraival az, kinek igen sok adatott belőle saját érdemén fölül. Nem nézik az egyiket még annál is kevesebbnek, mint látszik s a másikat annál is többnek, mint nem látszik. Most egyforma mindenik. Ime az egyenlőség igéje kezd testet ölteni...

Csak még egyben kéne egyenlőnek lenniök, hogy mind-mind jöjjön most. Az úri, meg a proletár gyerek, a szatócs fia, meg a libapásztor, a királyi meg a koldús-szülőtte... Ott legyenek szép sorjában a padban és kemény tusára elkészülve nézzenek szembe a tanítóbácsival, akitől egyformán tanul

mindenik. És hagyják ott a libákat, a gödölyéket, a tarlót, a Riska tehenet, a patak partját, a hegyoldalt, a puskát, kardot, a gyepőt és mindent. Csak egyet hozzanak magukkal: az iskola szeretetét, meg azt a meggyőződést, hogy az iskola egyformán mindnyájunké.

Mikor sikerül ez vajjon? Melyik kor hozza meg ezt a termést?

Akkor majd beszélhetünk demokratizmusról...

Sokat írtak már erről, most sokat tehetnek. Kell is. Az iskola csak annak teher, ki még nem izlelte a tudás igazi ízét. Felületes gyermekelmék réme. Az iskola-kerülésnek azonban még sem a gyermek az oka. Vagy a szülői, kik már elrontották, vagy a tanítója, ki még nem javította meg. A tanítónak azonban még egy fontos funkciója van e kérdésben. Nekí már a szülőket elő kell készítenie arra, ami az ő kötelességük gyermekükkel szemben.

Igy majd javulnak az állapotok.

Az ingyenes népoktatás első és legeklatánsabb eredménye az iskolakerülés megszűnése legyen.

Ha ingyen tanítunk, mindenkinek jusson belőle, de mindenki ki is vegye részét. Itt aztán drákói szigorral járjunk el. Olyan példákat kell statuálni egyes mulasztó, hanyag szülőkkel (esetleg tanítókkal, vagy hatóságokkal!) szemben, hogy annak jódarab földön híre menjen. *Ha becsukjuk a katonaszökevényt, ne legyünk cseppet sem irgalmasak az iskola-kerülőkkel szemben, sem azokkal a büntársakkal, akik ezt elnézik, vagy pláne elősegítik!*

Itt aztán egy nagy bökkenő is van. Ami édes hazánknak (amint a sajtó gyakran híreszteli is kulturális nivónk emelése végett!) elég sok vidéke van még, ahol a gyermekeknek csak a nagypapa látott iskolát, mikor egyszer az ökreit két napi járó földre hajtotta a vásárra. Rengeteg gyermek jött ki rajta épen. Még ma se feledte el azt az embert, kinek annyi gyermeke van. Valami furcsa mestersége lehet. Azt mondták: tanító. Soká nem tudta megmagyarázni a gyermekeinek, mi az?

Egyszer, ahogy a fiai felnőttek, az egyiket elvitték katonának. A másodikat is. Az ott valami firkálást tanult. Úgy hívják: írás. Ő lett a bíró. Ez már megmagyarázta volna a fiainak, mi az a betű, ha el nem feledte volna őket újra. Mert, hogy nem volt rájuk szüksége. Csak hat kell neki — a nevéhez. Azt szépen le is kanyarítja: Vas Pál. Az egyik fiának is az a neve, hát az is megtanulta. A másiké Péter, az nem «írástudó».

Hát, mondom, ilyenforma helység nem egy van. Mit csináljanak most, a nagy ingyenesség idején ezek az emberek, akik ingyen kapják a *semmit*?

Erre tessék felelni.

Milyen szép pöröket indíthatnának ezek a ki-nullázottak most a szent demokratizmus nevében a többi polgártársaik ellen, ha fölvilágosítanák őket! És, hogy épülnének az új iskolák! És micsoda farmer-tanítók kellenének ilyen töretlen rögökre, de a javából!

Sokat beszélnek mostanában a magyarság szupremációjáról, valami okos politikai megoldást keresnek a megóvására. (Nem értek hozzá, nem vagyok politikus.) Csak így magamban gondolkozom arról, hogy nem oldódna-e meg hamarosan ez a kérdés, ha jó, okos, becsületes magyar farmerokkal töltenék meg az irtatlan területeket? Micsoda szőlő termést produkálhatnánk! Jóhetne akármiéle *idegen*

betegség a kérge megrottására, a gyökere elsoványítására, a levele megrágására. Elejét venné annak a gondos farmer. És ami fürt teremne rajta, magyar lenne az!

És *ingyen* menne az egész nagy haszon, mert soha sem áldozat az, amit az iskoláért adunk!

Kis dolgok ezek, látszólag lényegtelenek. Gondoltak is rájuk, de megoldási módjukat nem sürgették olyan mértékben, mint kívánatos lett volna.

Az ember-termés pedig tódul ismét az iskola falai közé. A jövő nemzedéknek egy számottevő percentje ez, mely Apponyi gróf hatalmas ujtásai jegyében kezdi meg küzdelmét a tudásért. A társadalom kötelessége, hogy ezt a küzdelmet teljes erejéből támogassa. *Mátra Iván.*

Magyar tanügyi lapok szemléje.

(/s) A beállott munkaidővel folytatjuk az elmúlt iskolaévben megkezdett lapszemlényt, amit a nagy szünet alatt csak azért függesztettünk föl, mivel a lapok jó részét a nyári szünet alatt nem jelentetik meg, s így referádánk sem lett volna teljes. A dolog természetében fekszik, hogy tanügyi lapjaink az iskolaév kezdetével az ezzel kapcsolatos dolgokkal foglalkoznak, de sok helyet juttatnak a nyáron megtartott országos és különféle tanítóegyesületi gyűléseknek is, amelyekről a *Népnevelő* olvasói mindenkor részletes és tárgyilagos értesülést nyertek. Ez okból azok regisztrálására szemlénk ezúttal nem terjed ki. A hozzánk beküldött lapok tartalmát az alábbiakban adjuk.

Az alkoholizmus ellen. Az «Alkoholelles Szövetség» havi folyirata. Felelős szerkesztő: Szabó György (Nagyernye). Kiadóhivatal: Kolozsvár. Egész évre 2 korona.

E tartalmas kis ujság megérdemelné, hogy a nép legalsó rétegeiben minél szélesebb körben terjeszteni. Augusztusi száma foglalkozik a szegedi bornapokkal. Figyelemre méltó *Mészáros Sándor* cikke «Az anyák és az alkohol» címen. Az absztinencia lecsillapítja az ingerültséget. «Mozgalmunk» rovatában beszámol az alkoholelles küzdelmekről. Melegen ajánljuk e jó újságot, mely olcsóságánál fogva könnyen hozzáférhető.

Bereg megyei Tanügy. 7. sz. Állami népnevelés. Irta *Dudás János*. Miként szoktassuk növendékeiket az állatvédelemre! *Szécsényi Endrétől*. A tárcában élvezetesen ír *Keresztes Ede*: Amerika tanítási rendszeréről. Egyleti élet. Vegyesek. Irodalom.

Család és Iskola. 13. sz. *Somogyi Lajos* melegen parentálja el *Csernátoni Gyula* dr.-t és *Halász Ferencet*. *Konrádi Dániel* dr.: A tanulóiújság fejlődése és állandó ellenőrzésének haszna. *Tóth Irma*: A kiseddóvó-intézetek löcsei kiállításáról. *Tamás Károly*: Vázlatok az újabb pedagógia köréből. *Hantos Gyula*: Hivatásszerű képzés. Tárcá: Kossuth és az amerikai iskolásgyermek. *Pivány Jenőtől*. Egyesületi élet. Vegyesek.

Délvidéki Tanügy. 8. sz. A terjedelmes füzet tisztán egyesületi ügyekkel és gyűlési tudósításokkal van tele.

Egészség. 8. füzet. A tifuszról ír *Gerlóczy Zsigmond* dr. A vendéglők, korcsmák, kávéházak, kávémérések, pálinkamérések és utcai italárusok mint a fertőző betegségek terjesztői. Irta: *Gyulay Károly*. Rövid közlések.

Heves megyei Tanügy. 8. sz. Az elemi és közép-

iskola egymáshoz való viszonya. Irta: *Kürti Menyhert* dr. Hivatalos rendeletek. Tanügyi közigazgatás.

Hivatalos Értesítő. 3. sz. Hol az erő? cím alatt *Moussong* Géza hallatja szíriánhangjait s «garasos»-aknak mondja a tanítóságot, amiért csak 12 ezer (?) tanító csatlakozott *papírosan* a Magyarországi Tanítók Országos Szövetségéhez. Hisszük, hogy nem maradnak — még papírosan sem, legalább a katolikus tanítók.

Hungara Studento. Esperanto diák-lap. Az Esperanto nyelv terjesztésére alapított havi füzetes vállalat, ára egy évre 1 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Alpár-u. 8. sz.

Iskolai Ünnepeink. IX. füzet. Október 6. Erzsébet királyné. Madarak napja. Iskolaév-megnyitás és hazafias ünnepre tartalmaz többé-kevésbé sikerült verseket, beszédeket.

Kisdednevelés. 15. sz. A Jöcsei kisdedóvói kiállítás tanulságai. — 16. sz. Nemzetközi kisdedóvói kiállítás. — 17. Egyőntei foglalkoztatási terv.

Kultúra. Egy új tanügyi lap, melynek első száma hangzatos frázisokkal tele szöveget intéz «A magyar pedagógusokhoz», igérvén sok jót és szépet, természetesen, ami a tanítóknak tetszetős. Hogy a társ-szerkesztők — *Drozdy Győző* és *Jellinek József* — milyen programot akarnak megvalósítani, azt hajos kihánozni, de sejtethetjük a szöveg ilyenfajta kitételeiből: «Mi vagyunk rajongó lendítői a diadalmasan előretörtető fölvilágosodásnak. Mi védjük a tudományok antik templomát. Mi vagyunk a kultúra legszentebb vallásának fölkezt papjai. Mi vagyunk mártírjai! (Nem lesz egy kicsit sok? Rv.) És ha robotos (?) munkánkban vérharmat lepi el homlokunk redős ívét: ez a lap *Veronika* keszkenője, mely vigasztalással letörli onnét». Mar csak inkább törülközzünk — másba! A szerkesztők lapjukat: «szellemének és stíljének előkelőségével olyan európai színvonalra akarják emelni, amilyenre a magyar tanügyi világban példa még nem volt». Ugyhiszem ezt a bókot nem nagy kollegiális örömmel fogadják a magyar tanügyi lapok! E bemutatkozó számban *Migray József* «A tanítók függetlensége» címen ír egy cikket. A tartalom többi része apróság és négy oldal meghaladó hirdetés.

A lap minden kedden jelenik meg. Ára egy évre 10 korona. Szerkesztőség: Budapest, VI., Andrassy-út 48. III. 18. Kiadóhivatal: VIII., Bercsenyi-u. 4. II. 25.

Nemzeti Iskola. 36. sz. Bizalom? *Bartha* Pál írja az Eötvös-alapi elnökválasztás alkalmából s aggódik, hogy a megindult bömlési processzus magára az Eötvös-alapra is átragad, ha a tanítók «bizalmából» elnökké választott *Trájtler* tovább is az elnöki székben ül. 37. sz. Foszladozó remények. A drágasági pótlék.

Nemzeti Nénevelés. VI. füzet. *Fuhina* Sarolta: A lelki élet ismerete és a nevelés. *Nagy Gizella*: Modern igazságok. *Pózman* Jolán: Kézimunkakiállítások az iskolákban. *Schmidt* Mária dr.: Bulgária közoktatásügyéről. *Sebestyén* *Stettina* Ilona: Mikszáth a—a: Zirzen Janka síremléke. Külföldi lap-szemle. Nénevelési szemle. Irodalom.

Népiszkolai Tanügy. 34. sz. Kik akarják a tanítóképzés államosítását? *Urbányi* Józseftől. Az elemi és középiskola egymáshoz való viszonya. Tárcá: Törekvések a vallásnak az iskolából való kiküszöbölésére. Irta: *Hannay* Ferenc dr. Egyesületek, hírek. 35. sz. Itt a szeptember. *Dorcsák* Józseftől. Az előző szám cikkeinek folytatása. Könyvek és lapok, hírek.

Népművelés. 27. sz. Az angol iskolák államosítása. *Pintér* Zsigmond: Gyakorlati nevelés. (III.) Iskolaegészségügy, kérdések. *Horváth* Károly: A tanítónő és a házasság. — 28. sz. *Ozora* Frigyes: A brüsszeli világiállitás német iskolaügyi csoportja. *Pataki* Béla: Iskolaegészségügyi viszonyok. Erdei üdülőtelepek. A mozgófénykép a népművelés szolgálatában. *Rózsa* Ede: A tanító felelőssége. — 29. sz. *Kornis* Gyula: William James. *Várnay* Sándor: A balkez kíművelése. *Vacsányi* Géza: Az angol iskolák az életre nevelnek. *Rózsa* Ede: A község felelőssége iskoláért. — 30. sz. *Migray* József: Az erkölcsi nevelés szükségége. *Lengyel* Géza: A nagyváros művészete. *Horváth* Károly: Szülők és tanítók az iskolaigazgatásban. *Kóhalmi* Béla: A tanulók szellemi munkájának mérése a helsingforsi iskolákban. Szemle, hírek, könyvismertetések minden számban.

Néptanítók Lapja. Minden száma hivatalos közleményeket, könyvismertetéseket, tanácsadásokat és pályázatokat tartalmaz.

Szülőgyűrmegyei Tanügy. 7. sz. *Lenkey* Géza: Hitoktatás és elemi iskola. *Pákay* Ida: A földrajz-tanítás a népiskola alsóbb osztályaiban és a vele kapcsolatos térképrajzolás. *Csendes* Imre: Az egyfolytában való tanításról. *K. Kiss* Zoltán: Az érzelmeinek pedagógiája lélektan! vonatkozásokkal. Hivatalos rész. Egyesületi élet. Vegyesek.

Tornaügy. 1. sz. Tartsunk össze! *Lenkei* Lehel: Reformtörekvések az osztrák tornatanítóképzés terén. Intézeti tornaversenyek. Játékok. Hírek. — 2. sz. *Bernáth* János: Testi nevelés az iskolában és a családban. *Rásó* Ferenc: Szünidei szórakozás. *Bohn* Ferenc: A testnevelés állapota az iskolán kívül. A nap-, lég- és vízfürdő hatása és jelentősége. *Bernáth* János: Nemzetközi szövetségi tornaverseny Turinban. Hírek.

Turista Közlöny. 7–8. sz. *Moussong* Géza: Iskolai értesítők. *Kindlovits* Pál: Felsőbányára. *Szerelemhegyiné Moczár* Jolán: A Dolomitokon át. Irodalom. Különfélék.

SZEMLE.

Az Eötvös-alap betegségei. Évek hosszú sora óta dúl a békétlenség öldöklő fegyvere a tanítóság egyik legnemesebb célú intézményének kebelében.

Az igaz szeretet és jótékonyág örök kútforrásául föllállított magasztos oltár profán színhelyévé lett az áldatlan pártos dulakodásnak! Éretlen személyi harcok verik föl a jótékonyág templomának ünnepélyes csendjét, megfertőzve annak üde, tiszta légtörét.

Megdöbbenve s fájó szívvel lesi, várja a távol vidéki tanítóság, hogy lesz-e tehát valaha vége ennek a tulajdonképen budapesti érdekű, lokális harcoknak, melynek már-már martalékául esik az az országos érdekű tanítói intézmény, melynek megszilárdításához nagynevű elődök, egyesek és sok-sok apró tanítóegyesület vállvetett munkája s fillérei járultak! A tagadhatatlan személyi harcnak éles fegyverei porlasztóan hatnak s lassanként izekre szakgatják magát az áldott intézményt. Ez lesz a dühöngő s ma tetőpontján álló testvérharcnak egyedül sivár eredménye.

Szabad-e ezt összetett kézzel néznünk? Szabad-e a vidéki tanítóságnak továbbra is tétlenül szemlélni, miként hull oldott kéve módjára szét a legnemesebb alkotás, ez a tanítói mentsvár!

Azért akad meg e nemes intézmény fejlődése,

mert annak elnöki székébe oly egyén kapaszkodik kimondhatatlan csökönységgel, aki a tanítóság szeretetével, bizalmával sohasem bírt! Akit amióta az a lelnöki székét üli, fondorlataiból s furlangos vádaskodásaiból ismerünk! Aki, hogy elnökségét fönniart-hassa, állását veti latba, s kéro leveleivel rendeli be szavazásra erre mindenkor kész csatlós-hadát. Aki képes volt arra, hogy az augusztus 26-iki gyász-ülésen, az ellenzék megoszlott 127 szavazatával szemben 95 szavazatot nyervén, magát minden józan szokás és életgyakorlat ellenére elnökké deklarálja, s ezt magára nézve még *fölemelőnek is tartja*. No ilyen mélyre még sem sulyedhet az az elnöki szék! Egy ilyen *bizalmat* elfogadó elnök vezethet-e oly nemes, oly ideális magaslaton álló intézményt, mint a minő a mi Eötvös-alapunk?!

Nem, egy percig sem! 10.000 tagja van az Eötvös-alapnak, ebből egy pár száz esik a fővárosra. Nagyon természetszerű, hogy ezek nagyrésze abból az érdekkörből kerül ki, ahol a mai 95-ös elnök úr uralkodik, berendelvén hibeit szavazásra s koncot juttatván annak, aki másként az egyedüli helyes és célra vezető útra nem terelhető. Kéz kezét mos.

A szegény ideális vidéki tag csak liessen, ez a kötelessége, a jogot, no azt gyakoroljuk mi, ehhez már aztán értünk.

Gyűlésekre a vidék el nem jön, honnan is volna pénze a nagy útra, de meg kedve sincs a torzsal-kodásra. Lassanként elfordul a szive is, a csunya látvány szemlélésére, magától a nagy intézménytől s így pusztulunk, veszünk, csak az elnökség áll rendületlenül a kétes bizalom homokzátányán.

De hát valóban veszni kell e nemes intézmény-nek? Dobzódhatik-e valaki büntetlenül mindnyájunk által összekuporgatott filléreinkből fönttartott intézményünk rovására? Kufárok számára, személyi ambi-ciók szolgálatára állította-e föl a magyar tanítóság egyeteme az Eötvös-alapot?!

Nem! És ezerszer is nem! Ideig-óráig ám mos-hatják a piszkos hullámok e templom falait, de el-jön, el kell jönnie a megtorlás szent pillanatának, és pedig a közel jövőben.

Ébredjétek vidéki kartársak, gyertek a nagy tisz-tító munkára!
Allami tanító.

TANÍTÓEGYESÜLETEK KÖRÉBŐL.

A szombathely-egyházmezei tanítók közgyűlése. Alig van egyházmegye hazánkban, amelyben kifejlett egyesületi élet ne szolgálna a keresztény szel-lemű nemzeti kulturát. Ezen egyesületeink akkor, amikor a tanítók existenciális érdekeit istápolják, ezt összekötik mindenkor a pedagógia körébe vágó s önképzésre alkalmas problémák fejtegetésével. Igazi modern kulturmunka folyik kath. tanító-egye-sületeinkben és ezt lapunk örömmel hangsúlyozza és követendő példaként ajánlhatja az úgynevezett közös egyesületek vezetőségeinek figyelmébe is.

Egyik legrégebbi kath. tanítóegyesületünk, a *szombathelyi-egyházmezei* tartotta f. hó 17-én XXVII közgyű-lését Szombathelyen. Több mint 300 lelkes kath. tanító vett részt a közgyűlésen. *Barabás* György lelkes meg-nyitójában a tanítók hűségét, alattvalói szeretetet ismer-tette I. Ferenc József király öfelsége iránt 80-ik születési évfordulója alkalmából. Felelevenítette ő felségének 1900. évi nov. 15-én a magyar tanítóság hódoló tisztelegésekor mondott ezen szavait: *Tanítsák a gyermekeket magyar hazafiságra.* Kiemeli, hogy az egyházmegye tanítósa mindenkor megfelelt és meg fog felelni e legmagasabb

királyi utasításnak. *Horváth* István püspöki helynök, fő-felügyelő, tiszteletbeli elnök beszédében hangsúlyozta, hogy a kath. tanítóság a hazafiság mellett nagy sulyt helyezzen a valláserkölcsei nevelésre. Hit, vallás nélkül — ugymond — nincs igazi hazafiság. Aki a hitből él, az szereti hazáját is. Vallásos ember nem lehet rossz hazafi. Erkölc nélkül nincs társadalom. Aki tehát vallásosságra nevel, az egyuttal a tevékeny hazaszeretet alapjait is lerakja az ifjuság lelkében. Az elnöki jelentés kiemeli, hogy az egyesület *István* Vilmos főpásztort valóságos belső titkos tanácsossá történt legmagasabb kinevezése alkalmából feliratban üdvözölte. Egyéb bejelentések után előterjesztésére kimondja a gyűlés egyhangulag, hogy a Magyar Tanítók Orsz. Szövetségének a belépésre vonatkozó felhívását figyelmen kívül hagyja és felette napi-rendre tér. Ezt azzal indokolja, hogy a szövetségnek aug. 25-én tartott közgyűlése *állást foglalt a hitfelekezeti tanítóképzők államosítása mellett.* «Ahol ezeknek a tanítóképzőknek ősi jogaiktól való megfosztását han-goztatják — ugymond az elnöki jelentés igen helyesen — ott mi helyet nem foglalhatunk, ellenben határozottan és följemagvárzhatatlanul ki kell jelentenünk, hogy az a 47 egyletből álló kis Orsz. Szövetség az ország 16.000 kath. tanítója nevében nem beszélhet, annál kevésbé ha-tározhat. A Ferenc József Tanítók Házában levő alapít-ványi helyet *Balogh* Endre nagygyecsi tanító fiának adományozták. A körök megünnepelték *Hoffer* Róza működésének 30-ik, *Tschida* Pál, *Frey* József, *Vísy* Károly 40 éves, *Schifter* Ferenc 43, *Dirnbeck* János, *Szentiványi* Károly és *Tóth* Béla 25 éves tanítói jubi-leumát. *Poór* Antal esztergomi prelátus-kanonokot az Fsztergomban létesítendő tanítói árvaház alapjára tett fejedelmi adományáért *Mórocz* István indítványára az egyesület tiszteletbeli tagjává választotta. *Császár* János az agilis muraszombati kántortanító a slójdót ismertette s az agyagolás fontos szerepét a tanítás s nevelés terén. Elvezetés előadása közben bemutatta a szebbnél-szebb slójd-munkákat, amelyeket tanítványai készítettek. A köz-gyűlés elhatározta, hogy azt az Értesítőben kinyomatja s 20 korona tiszteletdíjjal jutalmazza *Császár* Jánost, aki hajlandónak nyilatkozott egy a tanítók számára tartandó slójd tanfolyam vezetésére is, amit a kartársak érthető örömmel acceptáltak is. A közp. bizottság fogja előkészíteni a tanfolyamot. *Novák* Pál bemutatta a Boda-téle számológépet s az azzal való oktatást. Novákot és a jelenlevő Boda Béla rigácsi tanítót pedig zseniális talál-mányáért lelkes ovációban részesítették. *Szabó* Károly igazgató tanító indítványát a tanítók harangozási köte-lezettségének megszüntetése érdekében, egyhangulag elfo-gadták. Ezt az ügyet — ugymond — eddig nem lete-tett megoldani kicsinyes anyagi előnyök miatt. Ez a kötelezettség ma már a mostani tanítóság köztisztviselői jellege s szellemi színvonala mellett tovább fenn nem tartható. Ez azért sem tartható fenn, mivel a harangozás-ért járó jutalék a nyugdíjba sem számítatik be. Hossza-sabban indokolja indítványának korszerű s jogosult volt-át, amely oda konkludál, hogy az egyesület feliratilag kérje fel a megyéspüspököt e kötelezettségnek rendeleti uton való megszüntetésére s a harangozási díjnak erre alkalmas más egyének számára való kiutalására. A kitű-zött pályatételre szép számban érkeztek be dolgozatok. Az első tételre: «Mi az oka annak, hogy a magyar nyelv tanítása oly lassan terjed a nemzetiségi vidékeken — bemutatóval egyuttal a magyar nyelv sikeresebb tanításá-nak módszerét is gyakorlati leckében az idegen ajkú iskolában» — beérkezett két mű. *Szeill* Mária tanítónő, dícsérettel tüntette ki a bírálóbizottság. A második tételre «A szépirás tanításának módszere elméletileg ki-fejtve s gyakorlatilag bemutatva a népiskolákban» szin-tén két pályamű adatott be. Az egyik szerzőjét, *Lázár* József tanítót 20 koronával, *Rizner* Jánost dícsérettel jutal-mazta a bizottság. A harmadik tételre «Egy gyakorlati lecke a természettanból a népiskola 5—6 osztályaiban» hat pályamű érkezett be. Ezek közül a bír. bizottság *Szendy* Terkát 20 koronás arannyal, *Pungor* Jenőt (Sótóny), *Ferenczy* Istvánét (Söjtör), *Szentgyörgyi* Gyulát (Szénásgödör) s *Benda* Lászlóét (Vasvár) 10—10 koronás arannyal jutalmazta. Új tételkül kitűzettek. 1. A letenyei

iskola egymáshoz való viszonya. Irta: Kürti Menyhért dr. Hivatalos rendeletek. Tanügyi közgazgatás.

Hivatalos Értesítő 3. sz. Hol az erő? cími alatt Moussong Géza hallata szirénhangjait s «garasos»-aknak monija a tanítóságot, amiért csak 12 ezer (?) tanító csatlakozott papírosan a Magyarországi Tanítók Országos Szövetségéhez. Hisszük, hogy nem maradnak — még papírosan sem, legalább a katolikus tanítók.

Hungara Studento. Esperanto diák-lap. Az Esperanto nyelv terjesztésére alapított havi füzetes vállalat, ára egy évre 1 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Alpar-u. 8. sz.

Iskolai Ünnepeink. IX. füzet. Október 6. Erzsébet királyné. Madarak napja. Iskolaév-megnyitás és hazafias ünnepre tartalmaz többé-kevésbé sikerült verseket, beszédeket.

Kisdednevelés. 15. sz. A löcsei kisdedővői kiállítás tanulságai. — 16. sz. Nemzetközi kisdedővői kiállítás. — 17. Egyöntetű foglalkoztatási terv.

Kultúra. Egy új tanügyi lap, melynek első száma hangzatos frázisokkal tele szöveget intéz «A magyar pedagógusokhoz», ígérvén sok jót és szépet, természetesen, ami a tanítóknak tetszetős. Hogy a társ-szerkesztők — *Drozdy Győző* és *Jellinek József* — milyen programot akarnak megvalósítani, azt bajos kihánozni, de sejtethetjük a szöveg ilyenfajta kitételeiből: «Mi vagyunk rajongó lendítői a diadalmasan előretörtető fölvilágosodásnak. Mi védjük a tudományok antik templomát. Mi vagyunk a kultúra legszentebb vallásának fölkennt papjai. Mi vagyunk mártírjai! (Nem lesz egy kicsit sok? Rv.) *Es ha robotos (?) munkánkban vérharmat lepi el homlokunk redős ívét: ez a lap Veronika keszkenője, mely vigasztalással letérüli onnét*. Mar csak inkább törülközzünk — másba! A szerkesztők lapjukat: eszellemeinek és stíljének előkelőségével olyan európai színvonalra akarják emelni, amilyenre a magyar tanügyi világban példa még nem volt». Ugyhiszem ezt a bókot nem nagy kollegiális örömmel fogadják a magyar tanügyi lapok! E bemutatkozó számban *Migray József* «A tanítók függetlensége» címen ír egy cikket. A tartalom többi része apróság és négy oldalt meghaladó hirdetés.

A lap minden kedden jelenik meg. Ára egy évre 10 korona. Szerkesztőség: Budapest, VI., Andrássy-út 48. III. 18. Kiadóhivatal: VIII., Bercsenyi-u. 4. II. 25.

Nemzeti Iskola. 36. sz. Bízalom? *Bartha Pál* írja az Eötvös-alapi elnökválasztás alkalmából s aggódik, hogy a megindult bomlási processzus magára az Eötvös-alapra is átragad, ha a tanítók «bizalmából» elnökké választott *Trájtler* tovább is az elnöki székben ül. 37. sz. Foszladozó remények. A drágasági pótlék.

Nemzeti Nénevelés. VI. füzet. *Fuhina Sarolta*: A lelki élet ismerete és a nevelés. *Nagy Gizella*: Modern igazságok. *Pózman Jolán*: Kézimunkakiállítások az iskolákban. *Schmidt Mária dr.*: Bulgária közoktatásügyéről. *Sebestyén Stettina Ilona*: Mikszáth. a—a: Zirzen Janka síremléke. Külföldi lap-szemle. Nénevelési szemle. Irodalom.

Népiskolai Tanügy. 34. sz. Kik akarják a tanítóképzés államosítását? *Urbányi József*től. Az elemi és középiskola egymáshoz való viszonya. Tárcza: Törekvések a vallásnak az iskolából való kiküszöbölésére. Irta: *Hunay Ferenc dr.* Egyesületek, hírek. 35. sz. Itt a szeptember. *Dorcsák József*től. Az előző szám cikkeinek folytatása. Könyvek és lapok, hírek.

Népművelés. 27. sz. Az angol iskolák államosítása. *Pintér Zsigmond*: Gyakorlati nevelés. (III.) Iskolaegészségügy, kérdések. *Horváth Károly*: A tanítónő és a házasság. — 28. sz. *Ozori Frigyes*: A brüsszeli világkiállítás német iskolaügyi csoportja. *Pataki Béla*: Iskolaegészségügyi viszonyok. Erdei üdültelepek. A mozgófénykép a népművelés szolgáltatásában. *Rózsa Ede*: A tanító felelőssége. — 29. sz. *Kornis Gyula*: William James. *Várnay Sándor*: A balkező kiművelése. *Vacsányi Géza*: Az angol iskolák az életre nevelnek. *Rózsa Ede*: A község felelőssége iskoláiért. — 30. sz. *Migray József*. Az erkölcsi nevelés szüksége. *Lengyel Géza*: A nagyváros művészete. *Horváth Károly*: Szülők és tanítók az iskolaigazgatásban. *Kőhalmi Béla*: A tanulók szemle munkájának mérése a helsingforsi iskolákban. Szemle, hírek, könyvismertetések minden számban. *Néptanítók Lapja*. Minden száma hivatalos közleményeket, könyvismertetések, tanácsadásokat és pályázatokat tartalmaz.

Szilágyvármegyei Tanügy. 7. sz. *Lenkey Géza*: Hitoktatás és elemi iskola. *Pükay Ida*: A földrajz-tanítás a népiskola alsóbb osztályaiban és a vele kapcsolatos térképrajzolás. *Csendes Imre*: Az egyfolytában való tanításról. *K. Kiss Zoltán*: Az érzelmekek pedagógiája lélektanilag vonatkozásokkal. Hivatalos rész. Egyesületi élet. Vegyesek.

Tornaügy. 1. sz. Tartsunk össze! *Lenkei Lehel*: Reformtörekvések az osztrák tornatanítóképzés terén. Intézeti tornaversenyek. Játékok. Hírek. — 2. sz. *Bernáth János*: Testi nevelés az iskolában és a családban. *Rásó Ferenc*: Szünidei szórakozás. *Bohn Ferenc*: A testnevelés állapota az iskolán kívül. A nap-, légs- és vízfürdő hatása és jelentősége. *Bernáth János*: Nemzetközi szövetségi tornaverseny Turinban. Hírek.

Turista Közlöny. 7—8. sz. *Moussong Géza*: Iskolai értesítők. *Kindlovits Pál*: Felsőbányára. *Szerlemhegyiné Moczár Jolán*: A Dolomitokon át. Irodalom. Különfélék.

SZEMLE.

Az Eötvös-alap betegségei. Évek hosszú sora óta dúl a békétlenség öldöklő fegyvere a tanítóság egyik legnemesebb célú intézményének kebelében.

Az igaz szeretet és jótekonyság örök kútforrásául föllállított magasztos oltár prófán színhelyévé lett az áldatlan pártos dulakodásnak! Éretlen személyi harcok verik föl a jótekonyság templomának ünnepélyes esendjét, megfertőzve annak üde, tiszta légtörét.

Megdöbbenve s fájó szívvel lesi, várja a távol vidéki tanítóság, hogy lesz-e tehát valaha vége ennek a tulajdonképen budapesti érdekű, lokális harcnak, melynek már-már martalékaul esik az az országos érdekű tanítói intézmény, melynek megszilárdításához nagynevű elődök, egyesek és sok-sok apró tanítóegyesület vállvetett munkája s fillérei járultak! A tagadhatatlan személyi harcnak éles fegyverei porlasztóan hatnak s lassanként izekre szakgatják magát az áldott intézményt. Ez lesz a dühöngő s ma tetőpontján álló testvérharcnak egyedüli sivár eredménye.

Szabad-e ezt összetett kézzel néznünk? Szabad-e a vidéki tanítóságnak továbbra is tétlenül szemlélni, miként hull oldott kéve módjára szét a legnemesebb alkotás, ez a tanítói mentsvár!

Azért akad meg e nemes intézmény fejlődése,

mert annak elnöki székébe oly egyén kapaszkodik kimondhatatlan csökönnyességgel, aki a tanítóság szeretetével, bizalmával sohasem bírt! Akit amióta az alelnöki széket üli, fondorlataiból s furfangos vádaskodásaiból ismerünk! Aki, hogy elnökségét föntartassa, állását veti latba, s kérő leveleivel rendeli be szavazásra erre mindenkor kész csatlós-hadát. Aki képes volt arra, hogy az augusztus 26-iki gyászülésen, az ellenzék megoszlott 127 szavazatával szemben 95 szavazatot nyervén, magát minden józan szokás és életgyakorlat ellenére elnökké deklarálja, s ezt magára nézve még *fölmelőnek is tartja*. No ilyen mélyre még sem süllyedhet az az elnöki szék! Egy ilyen *bizalmat* elfogadó elnök vezethet-e oly nemes, oly ideális magaslaton álló intézményt, mint a minő a mi Eötvös-alapunk?!

Nem, egy percig sem! 10.000 tagja van az Eötvös-alapnak, ebből egy pár száz esik a fővárosra. Nagyon természetzerű, hogy ezek nagyrésze abból az érdekkörből kerül ki, ahol a mai 95-ös elnök ur uralkodik, berendelve hiteit szavazásra s koncot juttatván annak, aki másként az egyedüli helyes és célra vezető útra nem terelhető. Kéz kezét mos.

A szegény ideális vidéki tag csak fizessen, ez a kötelessége, a jogot, no azt gyakoroljuk mi, ehhez már aztán értünk.

Gyűlésekre a vidék el nem jön, honnan is volna pénze a nagy útra, de meg kedve sincs a torzalkodásra. Lassanként elfordul a szíve is, a csunya látvány szemlélésére, magától a nagy intézménytől s így pusztulunk, veszünk, csak az elnökség áll rendületlenül a kétes bizalom homokzátonyán.

De hát valóban veszni kell e nemes intézménynek? Dobzódhatik-e valaki büntetlenül mindnyájunk által összekuporgatott filléreinkből föntartott intézményünk rovására? Kufárok számára, személyi ambíciók szolgálatára állította-e föl a magyar tanítóság egyeteme az Eötvös-alapot?!

Nem! És ezerszer is nem! Ideig-óráig ám moshatják a piszkos hullámok e templom falait, de eljön, el kell jönnie a megtorlás szent pillanatának, és pedig a közel jövőben.

Ébredjetez vidéki kartársak, gyertek a nagy tisztító munkára!

Állami tanító.

TANÍTÓEGYESÜLETEK KÖRÉBŐL.

A szombathely-egyházmezei tanítók közgyűlése. Alig van egyházmegye hazánkban, amelyben kifejlett egyesületi élet ne szolgálna a keresztény szellemű nemzeti kulturát. Ezen egyesületeink akkor, amikor a tanítók existenciális érdekeit istápolják, ezt összekötik mindenkor a pedagógia körébe vágó s önképzésre alkalmas problémák fejtegetésével. Igazi modern kulturmunka folyik kath. tanító-egyesületeinkben és ezt lapunk örömmel hangsúlyozza és követendő példaként ajánlhatja az úgynevezett közös egyesületek vezetőségeinek figyelmébe is.

Egyik legrégebb kath. tanítóegyesületünk, a *szombathelyi-egyházmezei* tartotta f. hó 17-én XXVII közgyűlést Szombathelyen. Több mint 300 lelkes kath. tanító vett részt a közgyűlésen. *Barabás* György lelkes megnyitójában a tanítók hűségét, alattvalói szeretetet ismertette I. Ferenc József király ötelsége iránt 80 ik születési évfordulója alkalmából. Felelevenítette ő felségének 1900. évi nov. 15-én a magyar tanítóság hódoló tisztelgésekor mondott ezen szavait: *Tanítsák a gyermekeiket magyar hazafiságra.* Kiemeli, hogy az egyházmegye tanító-sága mindenkor megfelelt és meg fog felelni e legmagasabb

királyi utasításnak. *Horváth* István püspöki helynök, főfelügyelő, tiszteletbeli elnök beszédében hangsúlyozta, hogy a kath. tanítóság a hazafiság mellett nagy súlyt helyezzen a valláserkölcsei nevelésre, Hit, vallás nélkül — ugymond — nincs igazi hazafiság. Aki a hitből él, az szereti hazáját is. Vallásos ember nem lehet rossz hazafi. Erkölcs nélkül nincs társadalom. Aki tehát vallásosságra nevel, az egyuttal a tevékeny hazaszeretet alapjait is lerakja az ifjuság lelkében. Az elnöki jelentés kiemeli, hogy az egyesület *István* Vilmos főpásztort valóságos belső titkos tanácsossá történt legmagasabb kinevezése alkalmából feliratban üdvözölte. Egyéb bejelentések után előterjesztésére kimondja a gyűlés egyhangulag, hogy a Magyar Tanítók Orsz. Szövetségének a belépésre vonatkozó felhívását figyelmen kívül hagyja és felette napirendre tér. Ezt azzal indokolja, hogy a szövetségnek aug. 25-én tartott közgyűlése *állást foglalt a hitfelekezeti tanítóképzők államosítása mellett.* «Ahol ezeknek a tanítóképzőknek ősi jogaiktól való megfosztását hangoztatják — ugymond az elnöki jelentés igen helyesen — ott mi helyet nem foglalhatunk, ellenben határozottan és félremagyarázhatatlanul ki kell jelentenünk, hogy az a 47 egyletből álló kis Orsz. Szövetség az ország 16.000 kath. tanítója nevében nem beszélhet, annál kevésbbé határozhat. A Ferenc József Tanítók Házában levő alapítványi helyet *Balogh* Endre nagyencsi tanító fiának adományozták. A körök megünnepelték *Hoffer* Róza működésének 30-ik, *Tschida* Pál, *Frey* József, *Visy* Károly 40 éves, *Schiffter* Ferenc 43, *Dirnbeck* János, *Szentiványi* Károly és *Tóth* Béla 25 éves tanítói jubileumát. *Poór* Antal esztergomi prelátnak-kanonokot az Esztergomban létesítendő tanítói árvaház alapjára tett fejedelmi adományáért *Mórocz* István indítványára az egyesület tiszteletbeli tagjává választotta. *Császár* János az agilis muraszombati kántortanító a slőjdöt ismertette s az agyagolás fontos szerepét a tanítás s nevelés terén. Élvezetes előadása közben bemutatta a szebbnél-szebb slőjd-munkákat, amelyeket tanítványai készítettek. A közgyűlés elhatározta, hogy azt az Ertesítőben kinyomatja s 20 korona tiszteletdíjjal jutalmazza *Császár* Jánost, aki hajlandónak nyilatkozott egy a tanítók számára tartandó slőjd tanfolyam vezetésére is, amit a kartársak érthető örömmel acceptáltak is. A közp. bizottság fogja előkészíteni a tanfolyamot. *Novák* Pál bemutatta a Boda-féle számológépet s az azzal való oktatást. Novákot és a jelenlevő Boda Béla rigácsi tanítót pedig zseniális találmanyaért lelkes ovációban részesítették. *Szabó* Károly igazgatótanító indítványát a tanítók harangozási kötelezettségének megszüntetése érdekében, egyhangulag elfogadták. Ezt az ügyet — ugymond — eddig nem lehetett megoldani kicsinyes anyagi előnyök miatt. Ez a kötelezettség ma már a mostani tanítóság köztisztviselői jellege s szellemi színvonala mellett tovább fenn nem tartható. Ez azért sem tartható fenn, mivel a harangozásért járó jutalék a nyugdíjba sem számítatik be. Hosszasabban indokolja indítványának korszerű s jogosult voltát, amely oda konkludál, hogy az egyesület feliratilag kérje fel a megyéspüspököt e kötelezettségnek rendelti uton való megszüntetésére s a harangozási díjnak erre alkalmas más egyének számára való kiutalására. A kitűzött pályatételekre szép számban érkeztek be dolgozatok. Az első tételre: «Mi az oka annak, hogy a magyar nyelv tanítása oly lassan terjed a nemzetiségi vidékeken — bemutatóval egyuttal a magyar nyelv sikeresebb tanításának módszerét is gyakorlati leckében az idegen ajkú iskolában» — beérkezett két mű. *Szeidl* Mária tanítónőt, dicsérettel tüntette ki a bírálóbizottság. A második tételre «A szépirás tanításának módszere elméletileg kifejtve s gyakorlatilag bemutatva a népiszkolákban» szintén két pályamű adatott be. Az egyik szerzőjét, *Lázár* József tanítót 20 koronával, *Rizner* Jánost dicsérettel jutalmazta a bizottság. A harmadik tételre «Egy gyakorlati lecke a természettanból a népiszkola 5-6 osztályaiban» hat pályamű érkezett be. Ezek közül a bír. bizottság *Szendy* Terkától 20 koronás arannyal, *Pungor* Jenőét (Sótöny), *Fereny* Istvánét (Sőjtör), *Szentgyörgyi* Gyulát (Szénásgödör) s *Benda* Lászlót (Vasvár) 10-10 koronás arannyal jutalmazta. Új tételek kitiizettek. 1. A letenyei

kör által ajánlott tétel. *A tanítóegyesületi gyűlés haszna (hatása) a tanítóra s társadalomra.* 2. *Az általános iskolai kötelezettség mellett lehet-e a nyilvános elemi iskolából növendéket kizárni?* 3. *Gyakorlati előadás az alkotmányturból a 6-ik osztályban: A királyról s a király koronázásáról.* Végül a közgyűlés újra egyhangú lekesedéssel megválasztotta a régi érdemes tisztikart. Az elnököt Horváth István főtanfelügyelő szívélyes szavakkal fűdvözölte, arra kérve, hogy a jövőben is szeretettel s buzgósággal vezesse a tanítók virágzó egyesületét, Isten áldását kérte működésére.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

«Vallásos fejedelmek — demokrata történetírás.»

Engedje meg a tisztelt szerkesztőség, hogy néhány rövid észrevételt tegyek Urbányi József érdemes kollégánknak a *Népnevelő* múlt számában közölt fejtegetéseire. Szükségesnek tartom ez észrevételeket, mert lelkes okoskodásába olyan állítások is becsúsztak, amelyeknek helyre igazítását az igazság, a történeti hűség s annak a tudománynak szeretete — melyet különben az ő cikke is nagy melegséggel ajánlott — föltétlenül megköveteli.

Két tételre van különösen kifogásom. Egyik ez: «Ra kell mutatni a történelem azon tényeire, hogy a leghölgőbb, leggazdagabb akkor volt a nemzet, mikor igaz vallásos fejedelmek ültek a trónon», — a másik pedig: «Túl sokat hallom hangoztatni, hogy a történelmi tanulmányok anyagát minél demokratikusabb alapokra kell fektetni. Nálunk magyaroknál, kik amúgy is elég demokratikusan gondolkodunk, nem eléggé indokolt e kívánság. Nekünk bizonyos tekintetben konzervatív álláspontot kell elfoglalni, ha nem akarunk kivetkőzni faji jellegünkéből».

Szent igaz, hogy szent István, szent László és Nagy Lajos vallásos fejedelmek voltak s Urbányi kollégánk bizonyosan ezekre gondolt, amikor tételét megfogalmazta, ennek a három uralkodónak esetét azonban nem lett volna szabad általánosítani. Mert ha Nagy Lajosnál nem állt volna meg, hanem végiggondolta volna egész történetünket, hosszú sorával találkozott volna azoknak az uralkodóknak, akiknek vallásossága ellen egy szót sem lehet szólnunk, akik azonban bár soha se jöttek volna erre a világra. II. Ulászló nem volt vallástalan, a Habsburgok pedig két-három király kivételével mind példás vallásos életet éltek és csak nem taníthatjuk az iskolás gyermekeknek, hogy a különben nagy jámborságú I. Lipót vagy I. Ferenc uralkodása áldás volt hazánkra. Hiszen ha a fejedelem vallásosságát s az ország nagyságát és boldogságát együttjáró dolgoknak vesszük, még gyöngébb logikájú tanulóink is minduntalan ellentmondásokon kapnak bennünket, mert szomorú végű szabadságharcainkat, a jó hazafiak üldözését, gyilkolását, nemzetünk elnyomását csak nem számíthatjuk multunk boldog emlékei közé, már pedig ezek nagyrészt vallásos uralkodók kormányzásához fűződnek. Valamiképen azonban félre ne értessenek szavaim! Nem akarom keveselni az uralkodók vallásosságának értékét, de nem akarom azt se állítani, hogy ennek a fölötté bécse tulajdonságnak a köz szempontjából domináló szerepe van és volt más fejedelmi erények fölött. Nemzeti érzés, államférfiúi előrelátás, egyenes jellem, kitartás, a megfelelő emberek kiválasztása s a hiveihez való hűség a közdolgok intézésénél a vallásos gondolkodással majd-

nem egyenlő rangú tényezők, aminthogy kisebb állásokban: bírói, orvosi, mérnöki, vállalkozói, főispáni vagy tanári székben is vallásosnak kell ugyan lennünk, de a hivatal jó betöltése a vallásosságon kívül még sok más tényezőtől függ, még pedig nem csekélyebb mértékben, mint a vallásosságtól. Másik kifogásolni való tétel Urbányi kollégánknak az, melyben a demokratikus észjárást kárhóztatja s ehelyett konzervatizmust követel. Félreértette azoknak törekvését, akik a mult eseményeinek elbeszélésénél a királyok és főurak vagy főpapok mellett a népnek, a jobbágyoknak, a mesterembereknek viszonyaira, munkájára és életére is kíváncsiak s általában helytelenül állította szembe a demokrácia és konzervatizmus fogalmait. Ezek nem ellentétes fogalmak. A demokráciának az arisztokratikus gondolkodás, a konzervatizmusnak pedig a liberalizmus az ellentéte s a demokráciával a konzervatizmus igen szépen megtér. Urbányi kollégánk a demokrata szónál, úgy látszik, rögtön a Vázsonyi Vilmosokra gondol, pedig ezek a demokráciának csak karrikaturái és elődjai. A magyar nemzeti sajátságokat sem kell félteni a történelem demokratikus vizsgálatától, hiszen azokat elsősorban nem a királyok, nagyurak vagy főpapok őrizték meg és örökítették át nemzedékről-nemzedékre, hanem a föld népe, a köznemesség, a tömeg s általában azok, akiket épen a demokratikusabb gondolkodás von csak be a történelmi kutatás keretei közé. Ezeket a megjegyzéseket nem a kákán is csomót keresés mondatta el velem, hanem az az őszinte meggyőződés, hogy világnézetünknek, hazafias és vallásos gondolkodásunknak nem a külső támadások ártanak legtöbbit, hanem azok a fogyatkozások és hibák, melyeket a mi jóhiszemű embereink — miután sikerült azokat a hazafiság és vallásos észjárás ruhába öltöztetni — igazságok és helyes életelek gyanánt magasztalnak és terjesztenek.

Görcsöni Dénes.

A polgári és felsőbb leányiskolák vezetőinek szíves figyelmébe. *A Daniel-féle «Mein erstes deutsches Buch»-ban* lévő képek közül az I. Die Puppe Lili, II. Lili's Wasche u. Kleider, III. Das Schulzimmer, IV. Die Schultasche und die Lehrmittel képeknél az osztálytanítás természetben bemutatott dolgok alapján történik. A IV. képek Die Familie Müller a Hölzel-féle nagy szemléltető kép — Die Familie — felel meg. *Az V. képhez — Der Nikolaus, Weichnachten — az osztálytanításra alkalmas nagyobb szemléltető képet készített a kiadó Szent-István-Társulat, mely vászonra felhúzza, alul-felül lécekkal és akasztóval ellátva kapható. Ára 3 kor.*

A *«Mein zweites deutsches Buch»* képei közül az I. képen (Das Tischdecken) és a II. képen (Elsa s Nähtischen) előforduló kis tárgyak szintén természetben szemléltethetők. A IV. képek a Reinhold-féle nagy szemléltető kép «Der Garten» felel meg. *A III. képhez — Das Schlaraffenland — szintén készült megfelelő nagy szemléltető képet. Ez is vászonra felhúzza, lécekkal és akasztóval ellátva kapható. Ára szintén 3 korona.*

Mindkettő megrendelhető a kiadó Szent-István-Társulatnál. A képek külön-külön is megrendelhetők.

Földrajzi előismeretek és Beregvármegye rövid földrajza. Írták: Györfly János sz. ig. tan. és Rácz Pál nagybányai róm. kath. tanító. Nem rég ismertették e helyen Szatmár vármegye földrajzát s most ismét a Szent-István-Társulat megyei földrajzsorozat-

tának egy újabb megjelent könyvét kell ismertetnünk. Örömmel tesszük ezt azért, mert megvan minden benne, ami a jó tankönyvek színvonalára emeli és hasznavehetőségét biztosítja. A harmadik osztályú növendékek szó- és értelmi színvonalát sohasem lépi túl; szabatos, világos, magyaros irály és egyszerű mondatszerkezet jellemzi a könyvet. Bár mindenből a legszükségesebbet adja, mégis tiszta képet nyújt Bereg vármegye földrajzi és közgazdasági viszonyairól. A könyvecske három részre oszlik. Az első rész szól a földrajzi alapismeretekről, a második a járásról, a harmadik a vármegyéről s míg ehhez a részhez szervesen fűződik Magyarország rövid ismertetése, addig a «Függelék»-ben Bereg vármegye rövid történetét kapjuk. Bereg vármegye színes térképén kívül csinos illusztrációk élénkítik a különben is élénken és érdekesen megírt szöveget. Megérdemli a pártolást. A mű a Szent-István-Társulat kiadásában jelent meg, ára kemény kötésben 52 fillér.

K. S.

A **Tanítók Évkönyvének** folyó iskolaévi kötete már megjelent s szétküldése meg is kezdődött. A Szent-István-Társulat igazgatóságának eléggé meg nem hálálható jóindulatából minden egyes kath. népiskola ingyen kapja meg. Kartársaink tájékoztatása végett lapunkban közölni fogjuk, hogy a jövő hét folyamán mely egyházmegyék iskolái részére küldetett meg az Évkönyv.

A **Kis Pajtás** gyermeklap iskoláknak nagyobb mennyiségben is készségesen küld mutatványszámokat, ha eziránt megkeresik. Cím: Kis Pajtás VII., Thököly-út 16.

HIREK.

A **nagybeteg kalocsai érsek**. *Városvy Gyula* kalocsai érsek nagybetegen fekszik rezidenciájában. Az egyházmegye minden templomában a hívek buzzó imája kéri Istent a nagybeteg érsekért. Az egyházfejedelem példás keresztényi lélekkel viseli betegségét. Míg környezete könnyezve látja szenvedéseit, így vigasztalja őket: «*A halál csak annak borzasztó, aki nem foglalkozott vele. A halál csak a boldogabb élet kapuja. A másvilágon viszontlátjuk egymást.*» Lapunk zártakor még mindig súlyosnak tartják az orvosok az érsek állapotát.

Kiküldöttek a kath. tanítói kongresszusra. A rozsnyóegyházmegyei róm. kath. tanítóegyesület f. évi közgyűlésén a jövő évi IV-ik kath. tanügyi kongresszusra képviselőül *Litkey* Menyhért világi elnököt és *Havassy* Alajos szentsimoni tanító, főjegyzőt küldte ki és ugyancsak őket ajánlja az egyesület részéről az orsz. bizottság tagjaiul való megválasztásra.

Az Országos Katolikus Magyar Iskolaegyesület működése. Az Országos Katolikus Iskolaegyesület f. hó 17-én tartott ügyvezető igazgatósági ülést dr. *Giesswein* Sándor prelátus-kanonok elnökletével. Tárgyalásra kerültek a beérkezett kérvények. A nagyválasztmány határozata alapján csak azon kérvényekkel foglalkozhatott az igazgatóság, ahol az Iskolaegyesületnek helyicsoportja van. Ahol számot tartanak segélyre, haladéktalanul alakítsák tehát meg a helyicsoportot. Végül az egyesület védőszentjének, szent Gellért ünnepelésének módozataival foglalkoztak.

Hogyan ünnepelték az esztergomi tanítóképzőben végzett tanítók tízéves találkozójukat? A hírlapok már teljesen feleslegesnek minősítették a tízéves

találkozókat, mivel azok rendszerint csak keserű fulánkokat hagynak a barátságos összefüggésben. A *Guzsvenitz* Vilmos főtanfelügyelő vezetése alatt álló esztergomi érseki tanítóképzőintézetnek egykori növendékei e szürke fellegásra ugyancsak reácáfoltak. A találkozás örömet szokatlanul, de annál dicséretebben pecsételték meg azzal, hogy «*az Országos Katolikus Magyar Iskolaegyesület nemes céljának előmozdítására 100, azaz egy száz koronát ajánlottak fel.*» Midőn a keresztény kultúra nevében mélységes hálánkat fejezzük ki ezen szegény, de nagylelkű tanítók előtt, kik névtelen hősként áldoztak, kívánjuk igaz szívvel, hogy őket azon derék igazgató és tanári karral együtt, mely ilyen öntudatos katolikus tanítói gárdát nevelt: áldja meg az Isten mind a két kezével, mikor nem is várják, mikor nem is látják...

TÁJÉKOZTATÓ.

Többször. A tandíjpótló államsegély a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrtól kérelmezendő f. hó 30-ig, így szól a törvény intézkedése. A rendelet, amely a dologi kiadásokra befolyt tandíj kérelmezésének módját volna hivatva megállapítani, még nem jelent meg. A kérvényhez mindenesetre melléklendő az 1905/6, 1906/7. és 1907/8. tanévre szóló iskolai költségvetés alapján hivatalosan megállapított átlagos bevételt igazoló okmány, mert a törvény előírja, hogy a tandíjpótló államsegély összege az említett három tanévről szóló költségvetés alapján állapíttatik meg. — **Tanítógyűlési tudósítások.** (L. J.) Az egyesületek és körök gyűléseiről szóló tudósításokat lapunk készséggel díjmentesen közlésezi, de egyes jegyzőkönyveknek szözszerinti közlését nem vállalhatja. De hisz ennek szüksége sem forog fenn, mert a gyűléseken rendszeren oly tárgyak is előfordulnak, amik tényleg csak az egyesület, illetőleg a körök tagjait érintik. Azonban az egyesületek és köröknek általános érvényű határozatairól és pedagógiai értékű tanácskozásaik lényegéről a legnagyobb készséggel emlékezzünk meg az egyesületi tevékenység ismertetését szolgáló rovat alatt. — **Magántanuló.** (V. J.) Minden magántanuló a külön vizsgálatért az iskolások által megállapított vizsgadíjat fizeti. A vizsgadíj összegét és annak felosztását a vizsgáló bizottság tagjai között a legtöbb egyházmegyében az egyházhatóság által kiadott rendelet szabályozza. Kérjen utasítást az egyházi főtanfelügyelőségtől. Tandíj nem szedhető, de beiratási díjat, 1 koronát fizet. — **Az irodai dolgokat az igazgató teljesíti,** hogyha az egyházi főhatóság a fő- vagy igazgatótanítót azzal meg nem bízta. — **A Rendtartási szabályzatban** foglaltatnak a helyi hatóság hatásköréről szóló intézkedések. Ez 1873-ban jelent meg. Minden iskolai irattárban feltalálható. — **Hadmentességi díj.** (O. Gy.) Az okl. tanító, ha rendszeresített tanítói állásban működik, hadmentességi adót nem fizet.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

L. E. Támogatni fogjuk — **W. B.** Feleltünk. — **P. J.** Magunk sem tudjuk, mert a hirdetést nem ismerjük. Forduljon a Szent-László-Társulat igazgatóságához Budapest, IV., Szentferencrendiek épülete. — **M. J.** Megszünt. — **K. J.** A tanfolyamokról szóló értesítéseket, amint kiadatnak, rendszeren mi is közzétezzük. — **V. J.** Feleltünk. — **D. D.** Beérkeztek. — **G. I.** Nincs olyan értelmű rendelet. — **A. A.** Megkísértjük. — **B. Gy.** Köszönet a figyelmeztetésért.

Tartalom. *Urbányi József:* A keresztény világnézet iskolája. — *Mátra Iván:* Beíraskor... — (gs.): Magyar tanügyi lapok szemléje. — *Szemle:* Az Eötvös-alap betegségei. — *Tanítóegyesületek köréből.* — *Irodalom, művészet.* — *Görsöni Dénes:* «Vallásos tejedelmek — demokrata történetírás». — *Hírek.* — *Tájékoztató.* — *A szerkesztőség üzenetei.*

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK

A nmélt. püspöki kar határozata köte-
lezőnek nyilvánította a katolikus nép-
oktatási intézetek pályázatainak a «Nép-
nevelő»-ben való közzétételét.

KIADÓHIVATAL:
Szent-István Társulat Budapest.
A KIADÓHIVATAL FŐNÖKE:
LOVÁSZY DEZSŐ.

Pályázati hirdetések minden egyes sza-
vának egyszeri közlése 6 fillér. Csakis
azon pályázatok közöltnének, melyek-
nek díja előre lefizettetett.

Esztergomi érseki megye.

Czobortalu (Nyitra megye) holicai plébániához tartozó
kath. hitközségnek, önálló tanítói állomásra pályázat
ismételve hirdetik. Tanítási nyelv tót és magyar. Tanító-
nak az orgonálásban jártasnak kell lenni. Javadalmazá-
sára 1000 korona, ismétlő iskoláért 30 korona, fára
120 korona, szántóföld, melynek bérlete 100 korona
lakása két szoba, konyha és kamra, kis házikert. Kará-
csenyi osztálytűzés 60 korona várható. A folyamodványok
szeptember végéig a holicai kath. plébániára beküldendők.
Fiatal tanító, kinek quinquennalia nincs, előnnyel bír.
Kassera József esperes plébános. 1026 1—1

Kökeszi (Hont m.) kántortanítói állásra pályázat hir-
dettek. Lakás két szoba, konyha, kamra, istálló, 1 hold 263
□öl szántó, 1339 □öl rét, 16 hl. rozs, fűtési és takarítási
átalány 50 korona. Tandij 120 kor. Alapítvány 80 kor.,
stóla 100 kor. pótlék 450 kor. nemeseiktől 13 kor. 40 fill.
juhászoktól 6 kor. misealapítvány 7 kor. A pályázat
lejár október 4-én mely napon a választás megejtetik.
Iskolaszéki elnök. 1030 1—1

A nagyapolicsányi (Nyitra m.) róm. kath. iskolaszék
a megüresedett tanítói és kántori (karnagyi) állásra pályá-
zatot hirdet. A pályázati kérvények benyújtásának hatá-
rideje október 3. A kérvények sajátkezűleg írva, eredeti
vagy hitelesített másolatokkal felszerelve az iskolaszékhez
címelve, annak elnökéhez küldendők. Csakis oly pályá-
zók kérvénye fog figyelembe vétetni, kik legalább 5 éven
át működtek a tanítói pályán, a magyar nyelvet tökéle-
tesen bírják s a tót nyelvben jártassággal bírnak, továbbá
a gregorián és figurális ének-zéneben jól gyakorlottak s
erőli hivatalos okmányt felmutatni képesek. Javadalmazá-
s mint kántor-karnagnak 1000 kor. a város pénztárából,
25 kor. Tavarnok fiókköztség pénztárából, 12 pozs. mérő
rozs (értéke 72 kor.) a tavarnoki kegyúri uradalomtól,
ugyanonnan 32 kor., 200 kor. a nagyapolicsányi temp-
lom pénztárából 150 kor. alapítványi szentmisék után,
200 kor. kézi misék után, 40 kor. házassági hirdetések
után, 300 kor. temetési stóla-jövedelemből, 30 kor. offer-
rából, 360 kor. lakbérletmenny, címén az iskola pénztárából,
40 kor. két db szántóföld után, korpótlék államségély-
ből. Megjegyezzük, hogy e fenti javadalmat, az esetleges
korpótlék kivételével, — mint kántor-karnagy élvezi.
Kötelesegei: egy vegyes osztályt a püspöki tanterv szer-
int vezetni, az összes kántori-karnagyi teendőket a fenn-
álló szokás szerint végezni. Tekintettel a helyi viszony-
okra, oly emberre van itt szükség, ki szilárd acéljellel,
s társadalmi téren is kivenné részét a munkából. Család-
apák gyermekeiket iskoláztathatják a helybeli polgári
iskolában. A választás október 5-én d. u. 4 órakor ejte-
tik meg, amikor is a pályázók tartoznak magukat alá-
vetni a kántori próbának. A megválasztott köteles állását
azonnal elfoglalni. Róm. kath. iskolaszék. 1031 1—1

A «Népnevelő» 34. számában hirdetett závadai kán-
tortanítói pályázat ezennel megújított. Határidő és a
választás napja okt. 5. 1034 1—1

A kisorozszi róm. kath. kántortanítói állásra október
8-ig pályázat hirdetik. Javadalma: két szoba, konyha,
kamra, pince, istálló, 6l. 5 kat. hold 71 □öl szántóföld
200 kor., 658 □öl gyümölcsös 40 kor., 34 m³ tűzifa
231 kor., párbér 146 kor., 16 hl. rozs 209 kor., 8 hl.
must 200 kor., tandij 100 kor., stóla 70 kor., irószér-
átalány 10 kor. Folyamodványok a kisorozszi róm. kath.
plébániához küldendők, u. p. Dunabogdány (Pestm.)
Választás október 11., d. e. 10 óra. 1035 1—1

Nagyöved (Esztergom m.) róm. kath. iskolájánál
osztálytanítói állásra okt. 1-ig pályázat hirdetik. Java-
dalmazása: az iskolafenntartóktól 100 kor., államségély

900 kor., egyszobás lakás legszükségesebb butorzattal,
konyha, kamra. Kötelesege: rendes tanításon kívül az
ismétlősöket tanítani, a gyermekeket templomba és kör-
menetekre elkísérni és rájuk felügyelni, kántorságban
segédkezni. Személyes megjelenés előnyös. Kérvények
kellően felszerelve a nagyövedi róm. kath. iskolaszék
elnökéhez küldendők. 1032 1—1

Az alsórecsényi (Nyitra m.) róm. kath. iskolánál osz-
tálytanítói állásra pályázat hirdetik. Lakása két szoba,
kis konyha. Javadalmazása: községtől 100 kor., állam-
segély 900 kor. Kötelesege I—II. osztályt vezetni, az
ismétlőiskolában felváltva tanítani, a gyermekeket úgy
hétköznap, mint vásár- és ünnepnapokon templomba
vezetni. Férfiak pályázhatnak. A megválasztott a jelen-
legi tanító végkielégítési igényének végleges elintézéséig
ideiglenes minőségben lesz alkalmazva, a fenti ügy elin-
tézése után véglegesítetik. A pályázatok a választás nap-
jáig, október 5-ig az alsórecsényi róm. kath. iskolaszék-
hez intézendők. Vasuti állomás, posta helyben. Rákóczy
József, plébános. 1045 1—1

Bohuniczi (Pozsony m.) kath. II. tanítóságra pályázat
hirdetik. Javadalom: lakásul egy szoba és 120 kor.,
ker-penzül 20 kor., e kettő addig, míg természetben meg
nem adatnak. Államségély: 560 kor., községtől 440 kor.,
melyből 40 kor. fában. Kötelesege a III—VI. osztályt
tanítani, szükség esetében kántortanítót iskolájában helyet-
tesíteni és az iskolaszék által megállapított teendők.
Választás október 1. Iskolaszék. 1044 1—1

Nyitra-Komjáthi róm. kath. elemi népiskolánál tanítói
állásra pályázat hirdetik. Javadalmazása: 100 korona
iskolai pénztárból, 878 korona államségély, 20 korona
kertiletmény, egy öl tűzifa beszállítva és butorozott
szoba. Kötelesegei a választási jegyzőkönyvben és a
helyi iskolai rendszabályokban találtnak. Folyamodvá-
nyok október 1-ig az iskolaszékhez küldendők. Az iskola-
szék. 1042 1—1

Komáromkürti róm. kath. népiskolánál megüresedett
osztálytanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalom:
községtől 600 kor.; államségély 400 korona; butorozott
szoba fűtéssel, takarítással. Köteleesség: osztályt vezetni,
gyermekekre templomban felügyelni, kántorságban segéd-
kezni. Ezért kántortól megegyezés, szerint jár díjazás.
Kérvények Ács Ferenc esperes-plébános címére külden-
dők szeptember 30-ig. Verseghy Imre főtanító. 1051 1—1

A velsézi II-od tanítói pályázat állami segély meg-
tagadása miatt elhalasztatik. Iskolaszék. 1052 1—1

Egri érseki megye.

Jászberény r. t. város róm. kath. iskolaszéke október
2-ig a porteleki tanyai kántortanítói állásra pályázatot
hirdet. Fizetése 800 kor. a városi közpénztártól, 180 kor.
államségély és 120 korona stóla-jövedelem. Két szoba,
konyha és kamrából álló lakás. Kötelesege az iskolaszék
által reabizott mindennapi és ismétlő vegyes osztály veze-
tése, a helyben lévő templomban a szokásos istentiszte-
let végzése és temetések. Az állás azonnal elfoglalandó.
A kellően felszerelt s családi-állapotot igazoló kérvények
főt. Erdős András iskolaszéki elnök urhoz küldendők.
Kertész Gusztáv iskolaszéki jegyző. 1027 1—1

Gsanádi egyházmegye.

Csanádapácai öttanítós iskolánál nyugdíjaztatás követ-
keztében kántortanítói állásra okt. 10-ig pályázat hirdetik.
Javadalma 939 kor. hitközségtől, 61 korona államségély,
160 kor. kántori tiszteletdíj; 80 kor. hitközségi jegyző
tiszteletdíj; 35 korona mise-alapítványok után. Stóla
3000 lélek után; mely püspökileg megállapítandó. Tör-

vényes lakás és kert. Az eddig szokásos istentiszteleteknél orgonálni köteles. Az általános ismételőket felváltva tanítja díjazás nélkül. Ismételőket énekekre tanítja. Személyes megjelenés és próbaorgonálás köz- vagy ünnepnapon kötelező. Az állás választás után (körülbelül 15.) mindjárt elfoglalandó. Csanádapáca. *Iskolaszék.* 1018 1—2

Erdélyi egyházmegye.

A gyimesközéplöki róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettük. Javadalma: 1000 korona; természetbeni lakás kerttel. Jogai és kötelességei a plébánián megtekinthető díjlevelében. Pályázati határidő *október 11.* bezárólag. Próba akármelyik közbeeső vasárnap. *Egyháztanács, mint iskolaszék.* 1017 1—2

Győri püspöki megye.

Répcéfi fiókközség (Sopron m.) róm. kath. iskolájára szeptember 28-ig pályázat hirdettük németül is tudó férfitanítók részére. Jövedelme két szobás lakás mellék-helyiségekkel pince kivételével, községi és államsegéllyel 1000 korona készpénzfizetés. Kötelességei az egyházm. szabályzat és isk. előírás szerint. A csekély sekrestyési teendőket elvállalni köteles. Személyes megjelenés ajánlatos. Pályázatok Alsórámcz plébániahivatalhoz küldendők. 1022 1—1

Vulkapordány (Sopron m.) róm. kath. népiskolánál egy osztálytanítói állásra *okt. 1-ig* pályázat hirdettük. Javadalmazása: község pénztárából 700 kor., államsegélyből 300 kor. kertilletmény 20 kor. és butorozott szoba fűtéssel. Kötelességei: a kijelölt osztályokat vezetni, az iskolásokra a templomban felügyelni, az ismételőket felváltva tanítani és a kántoriakban szükség esetén segédkezni és helyettesíteni. Személyes megjelenés kívánatos. Valamely szláv nyelv ismerete előnyös. Kérvények főt. *Kovács Zsigmond* esperes és ker. tanfelügyelő úrhoz helyben küldendők. *Iskolaszék.* 1033 1—1

Kalocsai érseki megye.

Mózer Mária róm. kath. tanítónő felévre szabadságot tartott; ezen időtartamra helyettes kerestetik. Jövedelme havi 80 kor. Kötelessége úgy a mindennapi, mint az ismételő iskolában, az iskolaszék által kijelölt osztályt vezetni. Ismételőiskoláért külön díj nem jár. Pályázhatnak okleveles tanítók és tanítónők, kik a magyar, iller és német nyelvet bírják. A helyettesítés lejártával a megválasztás nincs kizárva. Pályázatok Palonára (Bács m.) a palonai róm. kath. iskolaszékre címezve küldendők. Pályázati határidő *október 10.* *Firány József* plébános, isksz. elnök. 1029 1—1

Kassai egyházmegye.

A mogyorósfalvai (Zemplén m.) róm. kath. kántortanítói állásra *szeptember 30-ig* pályázat hirdettük. Lakása: két szoba, konyha, kamara, 1000 öl házikert. Javadalma: hitközségtől 100 kor. 27 kőb rozs, 5 kőb zab. 3/4 telek szántóföld s az ezzel járó fajzás és legeltetés. Szoba 20 kor. Államsegély kiegészítés. Kérvények mogyorósfalvi lelkészi hivatalhoz (per Homonna) küldendők. 1015 1—1

A felsőtőkési (Abauj-Torna m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettük. Javadalmazása: a hitközségtől 300 kor. készpénz; stóla és misealapítványokból 50 kor., 8 kat. hold szántóföld, 5 kat. hold rét, 16 kőből gabona párber, 41 köbméter bükkfa a kegyuraságtól, 246 kor. államsegély, törvényszerinti lakás és kert. Kötelessége: a mindennapi- és ismételőiskolát vezetni, a felnöttebb ifjúságot egyházi énekekre tanítani s a lelkészi akadályoztatása esetén a hittanításban helyettesíteni. Tanítási nyelv magyar. a tót nyelv ismerete szükséges. Csakis okleveles férfitanítók pályázhatnak. Pályázati határidő *szept. 30.* Választás *október 3-án* d. u. 3 órákor. Személyes megjelenés kívánatos. *Blaskó János* plébános, iskolaszéki elnök. 1041 1—1

Szinyeújfalusi róm. kath. kántortanítói 1000 koronás állomásra *október 9-re* délelőttre pályázatot hirdetek.

Személyesen bővebben. Szinye (Sáros m.) *Kurimszky János* plébános. 1043 1—1

Nyitrai püspöki megye.

Kisudvai (Trencsén m.) róm. kath. magyar-tót nyelvű kántortanítói állomás megüresedett. Javadalmazása készpénzben és terményekben 1260 korona. Törvénynek megfelelő lakás. Kötelessége külön tanterembeli tanításon kívül ismételőben felváltva tanítani és mindennap orgonálni. Kántori próba választással *október 6-án* délelőtt. *Sprusanszky János* iskolaszéki elnök. 1019 1—1

Kövágási róm. kath. kántortanítói állásra *szeptember 28-ig* pályázat hirdettük. Javadalma: készpénz- és terményekben 1060 kor. Szabad lakás gazdasági melléképületekkel. Jelentkezhetnek tanítónők is. Választás napja szeptember 28. d. u. 5 órákor. Kunfalva u. p. Rajecfürdő. *Rojtesek János* iskolaszéki elnök. 1037 1—1

Pécsi egyházmegye.

A baranyavörösmarti róm. kath. iskolaszék *szeptember 30-ig* osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma 1000 korona, egy butorozott szoba, és kertpótlék-ként 100 kor. és 8 m³ fölvgott tűzifa. Nős tanító ez utóbbiak helyett 220 koronát kap. Kötelessége díjlevel szerint. 1020 1—1

A felsőszenmártoni (Somogy m.) róm. kath. IV-ik sorszámú tanítói állomásra *október 2-ig* pályázat hirdettük. Fizetése az iskolapénztárból 100 kor. államsegélyből 900 korona. Egy szobából álló lakás ellátva a legszükségesebb butorozattal. A kert és lakás pótlására 20 kor. Kötelessége a reábizandó osztályokat tanítani és szükség esetén a kántorságot önállóan ellátni. Csak férfiak pályázhatnak. Horvátul tudás előny. Az állás azonnal elfoglalandó. Kérvények az iskolaszék elnökehez küldendők. *Dobos Henrik* iskolaszéki elnök. 1047 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

Szentsimoni (Gömör m., u. p. Felsőhangony, vasuti állomás Ózd) kántortanítói állomásra pályázat hirdettük. Választás személyes megjelenéssel *október 6-án* délelőtt 10 órákor. Ingatlan jövedelme 104 kor. Párber körülbelül 20 kőből rozs 262 kor. értékben, 24 méter fa, tandíj 145 kor., államsegély 396 kor. *Iskolaszéki elnökség.* 1057 1—2

A várgedei plébániához tartozó Kerekgedén, a megüresedett róm. kath. magyar nyelvű kántortanítói állásra pályázat hirdettük. Javadalmazása: községtől különböző címen 608 kor. 20 fillér; 192 kor. már engedélyezett államsegély; és a kérelmezendő 200 korona államsegély. Lakás, istálló és kert természetben. Kántori próba és választás *október 4-én* délelőtt 10 órákor. Kérvények *Stefánik János* iskolaszéki elnök, plébánoshoz címzendők Várgedére. Pósta és vasuti állomás: Várgede (Gömör megye). 1021 1—1

A szomolnoki plébániához tartozó Dénes községben *október 2-ig* a kántortanítói állomásra pályázat hirdettük. Javadalmazás: államsegéllyel 1000 kor., mellékjövedelem 400 kor., szabad lakás. Megkívánatik a tót nyelvben való jártasság a kántori ténykedések miatt. Személyesen megjelenők előnyben részesülnek. Az állomás azonnal elfoglalandó. Iskolaszéki elnökség Szomolnok (Szepes megye). 1025 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

8 hónapra helyettes kerestetik Tarnóca pusztára (Fejér m.). Havi 70 kor., butorozott szoba. Okl. nő- és férfitanítók ajánlataikat sürgősen a fővenyi (p. Szababattyán) róm. kath. iskolához küldjék. 1053 1—1

Mányi (Fejér m.) róm. kath. népiskolánál tanítói állás van üresedésben. Javadalma: 600 kor. havi előleges részletekben a hitközségtől, 40 kor. tüzelőfa helyett, államsegély 360 kor., butorozott szoba. Németül tudók előnyben részesülnek. Szükség esetén kántoriakban segédkezni köteles, úgyszintén az ismételőök tanításában. Kérvények *október 9.* határnappal róm. kath. plébániahivatalnak Mány, küldendők. 1049 1—2

Szepesi püspöki megye.

Újterebesi róm. kath. kántortanítói állomás bármikor elnyerhető. Totnyelv tudása szükséges. Jövedelem: 1070 korona. Az állami segéllyel, melyért a község folyamodott, többre is van remény. A többit levél útján meg lehet tudni. Posta: helyben (Szepesófalyán át). *Iskolaszék.*

974 2—3

A **lassúpataki** róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalma: 946 korona. Államsegély folyamában. Lakás két szoba, konyha, kamara, mellékhelyiségek kis kert. Tanítási nyelv magyar, a tót nyelv tudása megkívántatik. Kérvények Merénybe (Szepes m.) a plébániára küldendők.

1040 1—1

Klin ad námesztői (Árva m.) róm. kath. kántortanítói állomásra *október hó 10-re* pályázat hirdetik. Tanítói fizetés: 1. 800 kor.; 2. 2 öl fa; 3. 3 öl tűzifa iskola fűtésére. Kántori jövedelem: 326 kor. 22 fillér. Lakás. Tót nyelv ismerete szükséges. A folyamodványok egyház ker. tanfelügyelőhöz Zákameneklinbe küldendők. *Iskolaszék.*

1040 1—1

Pályázat hirdetik a **príbissi** (Árva m.) róm. kath. tanítói állásra *október 2-ig*. Az állás összjövedelme 1200 kor. Felerészben készpénz, felerésze terményekben. Egyszobás lakás, elegendő tűzifa, kert stb. Tanítónak is pályázhatnak. A kérvények ft. *Hanzély Ferenc* róm. kath. lelkész címére küldendők Puczó (Árva m.), p. Medzibrogy.

1056 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

Pinkamindszent (Vas m., posta helyben.) róm. kath. osztálytanítói állásra — mely október 1-én elfoglalandó — pályázat hirdetik. A választás *szeptember 29-én* lesz. Személyes megjelenés ajánlatos. Csak férfitanítók pályázhatnak. Kötelesség a díjlevélben. Javadalma a törvényben biztosított 1000 korona, 20 korona kertilletmény, egy butorozott szoba. Kérvények iskolaszéki elnökhöz küldendők. Iskolaszék megbízásából *Böröcz Béla*, kántortanító.

975 2—2

Az **egyházasszecsődi** róm. kath. kántortanítói állásra, mely nyugdíjazás folytán megürült, pályázat hirdetik. Rendes lakáson kívül javadalma: készpénzben természetmennyekben a díjlevél és fizetési megítélés szerint 1000 kor. Megjegyzendő azonban, hogy a jövedelem a földbirtok bérbeadása vagy ügyes kezelése folytán sokkal többre rug. Pályázni ohajtók okmányokkal felszerelt kérvényeket alulírt plébániahivatalhoz *október 3-ig* beküldjék, mely napon, mint a választás napján személyesen is megjelenjenek. *Az iskolaszék.*

1024 1—1

A **nagysároslaki** róm. kath. kántortanítói állás nyugdíjazás folytán üresedésben van, kérvények a német nyelvet tökéletesen bírótól *október 6-ig* elfogadtatnak. Személyes megjelenés előnyös. Javadalmazás stb. díjlevél szerint. U. p. Pinkamindszent (Vas m.). Iskolaszék megbízásából *Zsoldos János* tanító.

1050 1—1

Alsóór (Vas m.) róm. kath. kántortanítói állásra, mely nyugdíjaztatás folytán üresedésbe jött, pályázat hirdetik. Tannyelv magyar. Javadalom: szabad lakás az iskolaépületben, két szoba, konyha, pince, padlás, van továbbá istálló, pajta, sertésöl és házikert. Fekvésében 7 hold 697 öl szántóföld, 3 hold 387 öl rét, értékük 418 kor., melyek után a földadót a kántortanító fizeti. Termésmennyekben tizenhat pozs. mérő buza 128 kor., tizenhat pozs. mérő rozs 96 kor., tizen-négy bécsi öl puha hasábfá a házhoz beszállítva és felvágva, értéke 280 kor., melyből 8 öl a kántortanítót illeti, 6 öl a három iskolaterem fűtésére. Készpénzben: a község pénztárából tandíj címen 300 kor., a három tanterem fűtéséért 12 kor., tanítói fizetés összesen 1234 kor. Kántori jövedelem: alapítványi misék után 124 kor., harangoztatásért 60 kor., stóla-jövedelem 120 kor., a temetőfü értéke 12 kor., ostryasütésért egy pozs. mérő buza 8 kor., kántori jövedelem összesen 324 kor. Korpótlék az államtól. Ezen 1558 koronára becsült évi jövedelmet élvező alsóóri főtanító tartozik az ismétlő

fiukat is tanítani, az összes kántori teendőket elvégezni. Az összes templomi hétköznapi sekrestyési teendőket, úgy a harangoztatást is teljesíteni. Pályázati határidő *október 6.* Választás október 8. d. e. 11 óra, mely időben a pályázók orgona- és énekpróbára megjelenni tartoznak. Utiköltségüket maguk viselik. A kérvények ngos *Pulay József* tb. kanonok, esp.-plébános, isksz. elnök írchoz küldendők. Az állás mihamarább elfoglalandó.

1036 1—1

A **felsőberkifalui** róm. kath. iskolaszék, nyugdíjazás által megüresedett kántortanítói állásra *október hó 4-ére* pályázatot hirdet. Évi jövedelme: 1. Lakás, két szoba, konyha, éléskamara, pince, padlás és a kis kert használata. 2. A hitközségi pénztárból, előleges havi részletekben 775 kor. 3. Államsegély 225 kor. Összesen 1000 kor. A kántori teendőért a különdíjazás, a kántortanítói díjlevélben van felsorolva; ezt minden pályázó betekintheti alulírottánál. Személyes megjelenés előnyben részesülhet. Körmenten, (Vas megye). *Perényi Antal* prepost-plébános, iskolaszéki elnök.

1028 1—1

Váci egyházmegye.

Rákocsaba (Pest m.) róm. kath. elemi népiskola iskolaszéke rendes másodtanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: 1000 korona alapfizetés a törvényes korpótlékkal; természetbeni lakás kerttel. A pályázatok *október 2-ig* az iskolaszék elnökéhez küldendők. Kötelessége a díjlevélben határozatnak meg. A választás után az állás azonnal elfoglalandó. *Iskolaszék.*

1048 1—1

Ecséri (Budapest közelében) róm. kath. elemi újonnan szervezett tanítói állásra pályázat hirdetik. Ezen állás, míg a kérelmezett államsegély folyósítva lesz, ideiglenesen havi 80 kor. fizetéssel és meghatározott lakáspénzzel lesz betöltve. Kötelessége egy tanteremben tanítani, kántorságban segíteni, esetleg helyettesíteni. Hegedűbeni jártasság előnyben. Pályázatok *október 10-ig* iskolaszék elnökéhez küldendők.

1054 1—1

A **dunakeszi** róm. kath. iskolaszék pályázatot hirdet két férfitanítói állásra. Javadalma egyenkint 1000 kor., 20 kor. kertilletmény, 1 öl fa, egyiknek 300 kor. lakber, másiknak természetben lakás. A kellően fölszerelt kérvények *október 8-ig Richter Béla* iskolaszéki elnökhöz küldendők. A megválasztottak október 12-én tartoznak állásukat elfoglalni.

1058 1—1

Tass főkegyházban róm. kath. kántortanítói állásra az iskolaszék pályázatot hirdet. Javadalma 200 korona, államsegéllyel 1000 korona, lakás 1/2 hold kerttel. Harangozásról gondoskodni tartozik az érte járó jövedelem fejében. Pályázat határideje *október 9. Viz Zoltán* pléb. Kunszentmiklóson.

1016 1—1

Ecségi róm. kath. hitközség tisztán kántori állásra *október 1-ig* pályázatot hirdet. Kántori képesítés szükséges. A megválasztott köteles a szokásos istenítészleteken közreműködni, az ifjúságot és népet egyházi énekekre tanítani. Javadalma: 5 hold 1410 öl szántóföld, 179 öl kert, 288 öl rét, 351 öl lakásudvar, lakás és ezek után járó fajzás és legelőilletmény. Deputátum a községtől 72 kor. Nyolc bécsi öl tűzifa befuvarozva, földmunkaváltság a deputátum kasszából 79 kor. 60 fill. Párber 326 1/2 páronként 1 véka rozs és 50 fillér. Stóla öreg halottól 1 kor., kis halottól 50 fillér. Búcsuzatón versenként 20 fillér. Alapítványi misék után 39 korona 64 fillér. Hazássági hirdetés megírásáért 20 fillér. Pályázók kötelesek október 3-án tartandó próbán megjelenni. A kellően felszerelt kérvények *Szálé Viktor* esperes-plébános címére küldendők.

1038 1—1

Veszprémi egyházmegye.

Bakonyzentkirályi róm. kath. kántortanítói állásra ismétlően pályázat hirdetik a «Népnevelő» július 17. és augusztus 28. számában hirdetett feltételekkel. Választás napján *október 1-én* 9 órakor magyar-német próbaéneket megkívántatik. Kérvények addig beadhatók cseszneki plébániahivatalhoz. Állás azonnal elfoglalandó.

1023 1—1

A nagyannai (u. p. Pápakovácsi, Veszprém m.) népiskolához október 1-re osztálytanító kerestetik. Fizetése 1040 kor. és butorozott szoba fűtéssel. Német nyelvi és kántori tudása előnyös. *Iskolaszék.* 1055 1—1

Allásnélküli kath. tanítók (esetleg kántorok) német és tót vidéken állandó jövedelmező foglalkozást kaphatnak. Ajánlati levelcim: *Kath. Házi Ipar Rákosszentmihály* (Budapest mellett). 1039 1—5

Besenyszög (Szolnok m.) jóhangú okl. segédkántortanítót keresek. Fizetése havi 35 korona, teljes ellátás, mosás, világítás kivül. *Skopecz Béla*, kántortanító. 977 2—2

Kántortanító segédet keresek nyugdíjaztatásom elintézéséig. Megfelelő működés esetén jó állásom elnyerheti. Fizetése havi 30 kor. és teljes ellátás mosáson kivül. Megkeresések Kunágotára (Csanád m.) küldendők. *Krébesz Márton.* 1006 2—2

A KIADÓHIVATAL ÜZENETEI.

Többeknek. Lapunkat csakis azon kath. iskolák kaphatják meg ingyen, melyek az egyházmegyei főtanfelügyelőség által beküldött jegyzékben szerepelnek, vagy akik pótlólag a főtanfelügyelőség útján hozzánk fordulnak.

K. I. A lapzárta mindig péntek délelben van. Azontúl érkező pályázati hirdetések csak a következő számban közölhetők.

L. J. Pályázati hirdetést csakis a pénz előzetes beklüldése esetén közlünk. Kérjük az összeg szives beklüldését.

F. K. A «Népnevelő» küldését azért szüntettük meg, mert nem előfizető. Ingyen pedig csak azon iskoláknak küldjük, melyeket a főtanfelügyelőség nálunk bejelent.

O. M. A «Népnevelő»-t névre csakis előfizetés esetén küldhejük. Előfizetési ára félévre 4 korona. Egész évre 8 kor. Negyedévre vagy hónapokra nem lehet előfizetni.

B. J. Pályázati hirdetések, valamint a díjak mindig a kiadóhivatal címére küldendők. Hibás címzésből eredő kéréséért nem vállalunk felelősséget.

Érdeklődő. A magas püspöki kar múlt évi november 17-én tartott tanácskozmányából kifolyólag az összes püspökök egyházmegyéjükre akként rendelkeztek, hogy a tanítói pályázatoknak a «Népnevelő»-ben közzététele kötelező s csakis azon tanítók megválasztása nyerhet egyházi megerősítést, amelyeknek pályázati kihirdetése a «Népnevelő» illető számával igazoltatik.

Zeneelmélet és összhangzattan.

(1. rész.) Zeneiskolák számára és magánhasználatra írta **Zoltai Mátyás** tanítóképző tanár. Egyszerűségével, világos nyelvezetével tünik ki e könyv, mely a benne foglalt feladványtárral együtt hamarosan közhaználatra számíthat. A mű ára 1:80 K. — A pénz beküldése ellenében bérmentve küldi a szerző 890 4—5

Arad, Kápolna-utca 30. szám, II. em.

Orgonahangok

910 gyönyörű ének minden napra 3—6 kor. Egyszerű orgonavirágok 554 ének 2 korona. **Molnár kántor** Kunszentmiklós. Ismeretlen dallam megküldetik. 968 3—5

Stampay ének- és imakönyve

(XVII. k., 32 oldalal áremelés nélkül bővíve. Új kotta-füzet ingyen!) esinosan kötve 30 fillér, vászonban 50 fillér. Tízre egy darab ingyen. Kapható bőr-, bársony-, plüsz- és selyem-kötésben is külön árkedvezményel 775 6—20

KÖBÖLKUTON (ESZTERGOMMEGYÉBEN)

Mindenki megtalálja

a kellő író- és rajzfüzetet abban a mutató-ványsorozatban, melyet

Horovitz Adoif Nagyszombatban

50 író- és rajzfüzetből

összeállított és K 3:90 ellenében bérmentve küld meg. Képes árjegyzék mellékeltek.

Aki még nem ismeri a HOROVITZ

ADOLF-nál Nagyszombatban megjelent

ÚJ RAJZFÜZETEKET,

a sikeres rajztanítás érdekében hozasson azonnal mutatóványsorozatot.

Természeti és használati tárgyak ábráiból fokozatos tanmenet szerint tervezte: NAGY JÓZSEF. 12 szám a 10 fillér, tanítóknak 7 fillér. Mutatóványsorozat a hozzávaló vezérfonallal együtt (Népiszkolai modern rajzoktatás, 50 fillér) 1:30 korona előleges beküldése mellett (bélyegekből is) bérmentve. 1000 2—3

Nincsen kockázat!

A Boda-féle 152342/909. sz. a. min. eng. 32/910. sz. a. az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács által is engedélyezett, diszoklevéllel kitüntetett, ezer koronával jutalmazott száz-as körü mechanikai számológépet, (melyen mind a négy alapműveletet, a törtet, területszámítást, mértékhüen szemléltethetjük) bármely iskolának megküldöm 10 napi próbaidőre s nem tetszés esetén visszaveszem, ha a gép sértetlen és bérmentve küldetik vissza, jól csomagolva. Teljes felszereléssel 64 betűből álló olvasó készülékkel, 30 drb törtkartonnal, 9 drb osztásjelzővel, állítható méterruddal, utasítással együtt 40 K. Tanulóknak 10% kedvezmény! Számos elismerőlevél hivatalos bírálatok igazolják gyakorlati értékét. Rendelhető: **HALADÁS könyvnyomda** Jánosháza. (Vas megye.)

628 7—11

PÁRTOLJUK A HONI IPART!

Franco szállítja a miniszterileg ajánlott s többszörösen kitüntetett, mely feketé, hamar száradó, tartós és használatkész

ISKOLATÁBLA-MÁZAT.

Egy 1/4 bádogszelence 3/4 kg. 18 m² ter. ... kor. 7.—
 " 1/2 " " " " 9 m² ter. ... " 3:60
 " drb isk.-táblamáz-ecset ... " 2.—
 " plck. II. hig. piros vonalozó festék ecsettel ... " 50
 — Rakasz. szállítólevél ... " 40

Új mázóási és vonalozási utasítással.

Greschik Gyula,
Löcsen.

840 5—5

FIGYELMEZTETÉS.

Tudomásunkra jutott, hogy egyes tanszerszállító cégek olyan tanszerjegyzékeket küldenek a róm. kath. iskoláknak, melyekben a tanszerek árai olcsóbbra vannak szabva a Szent-István-Társulat tanszerjegyzékében feltüntetett áraknál.

Kötelességünknek tartjuk fölvilágosításul közölni, hogy a más cégek által olcsóbb áron hirdetett tanszerek tömeges gyártásból származó selejtes, többnyire hibás dolgok, melyek nem alkalmasak a tanítás és kísérletezés céljaira és így nem felelnek meg a törvény által előírt követelményeknek sem.

A Szent-István-Társulat tanszerjegyzéke a miniszterium által előírt és megszabott árú tanszereket tartalmazza olyan kivitelben, hogy azok tökéletesen megfelelnek a tanítás és kísérletezés céljainak s az olcsóbb áron hirdetett selejtes minőségű tanszereket tartósság tekintetében is hasonlíthatatlanul fölülmulják.

Minderről egyszerű összehasonlítás útján is meggyőződés szerezhető.

Figyelmeztetjük tehát a róm. kath. iskolák igen tisztelt vezetősegeit, hogy ne tévesztessék meg magukat az olcsóság jelszavától, mert az egyes cégek reklámjegyzékeiben hirdetett **olcsóbb tanszerek rossz tanszerek** s az ilyenekkel felszerelt iskola **nem felel meg a törvény követelményeinek.**

Hivatalos tanszerjegyzéket készségesen küld

a **Szent-István-Társulat**
könyvkiadóhivatala.